

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

1/2023

Dlhodobé strategické dokumenty (v oblasti udržateľného rozvoja a životného prostredia)

Vypracovali: Peter Plenta, PhD. a RNDr. Katarína Kubišová,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.,
riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava
február 2023

Anotácia:

Predložený materiál sa venuje téme prípravy a implementácie dlhodobých strategických dokumentov vo vybraných členských štátoch Európskej únie. Vzhľadom na to, že väčšina stratégií je zameraných na udržateľný rozvoj, životné prostredie či čistejšiu energiu, sústreďuje sa práve na tieto oblasti. Materiál sa venuje štyrom hlavným aspektom: dlhodobým strategickým dokumentom, inštitúciám zodpovedným za ich prípravu a implementáciu, indikátorom respektíve kritériám plnenia strategických dokumentov a tiež úlohe parlamentu v danom procese.

Kľúčové slová:

strategické dokumenty, udržateľný rozvoj, životné prostredie, indikátory plnenia, parlament

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti.

Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Dlhodobé strategické dokumenty (v oblasti udržateľného rozvoja a životného prostredia)

Anotácia

Predložená porovnávací analýza sa venuje téme prípravy a implementácie dlhodobých strategických dokumentov vo vybraných členských štátoch Európskej únie. Vzhľadom na to, že väčšina stratégií je zameraných na udržateľný rozvoj, životné prostredie či čistejšiu energiu, sústreďuje sa práve na tieto oblasti. Materiál sa venuje štyrom hlavným aspektom: dlhodobým strategickým dokumentom, inštitúciám zodpovedným za ich prípravu a implementáciu, indikátorom respektíve kritériám plnenia strategických dokumentov a tiež úlohe parlamentu v danom procese.

Kľúčové slová

strategické dokumenty, udržateľný rozvoj, životné prostredie, indikátory plnenia, parlament

Long-term strategic documents (in the area of sustainable development and the environment)

Annotation

The presented material analyses the preparation and implementation of long-term strategic documents in selected European Union member states. Given that most strategies focus on sustainable development, the environment or clean energy, it concentrates on those areas. The document discusses four main aspects: long-term strategic documents, institutions responsible for their preparation and implementation, indicators or criteria for fulfilling strategic documents, and the role of parliaments in whole process.

Key Words

strategic documents, sustainable development, environment, indicators of fulfilling, parliament

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Situácia na Slovensku v oblasti strategického plánovania	7
3. Strategické plánovanie vo vybraných štátoch Európskej únie	12
4. Záver	37
5. Použité zdroje.....	40

1. Úvod

Strategické plánovanie je špecifický a kľúčový nástroj na riadenie a koordinovanie verejnej správy a rozvoja územia s cieľom dosiahnuť udržateľný sociálny, ekonomický a environmentálny rozvoj spoločnosti. Vďaka efektívnemu a správne strategickému plánovaniu má inštitúcia, podnik, región, alebo aj celý štát väčšiu šancu na efektívny a cielený rozvoj. Strategické plánovanie má v súčasnej dobe o to väčší význam, že žijeme v tak rýchlej dobe, zameranej na rýchly progres v podmienkach informatizácie a globalizácie a rýchlo sa meniace zdroje a trendy. Strategické dokumenty sú súčasťou strategického manažmentu, ktorý je prítomný vo viacerých oblastiach. Vo verejnom sektore sa stratégie spracúvajú na medzinárodnej úrovni, národnej úrovni, krajskej úrovni, úrovni oblastí, aglomerácií a mikroregiónov a úrovni obcí a miest.

Národné rozvojové stratégie sú komplexné a zameriavajú sa nielen na ekonomický rozvoj, ale zohľadňujú aj ekonomické, sociálne, politické a environmentálne dimenzie v ich kombinácii a zabezpečujú synergiu medzi rôznymi politikami a programami. Stratégia národného rozvoja sa stáva skutočne národnou vtedy, keď je výsledkom konsenzu medzi hlavnými skupinami v spoločnosti. Národné rozvojové stratégie sú spravidla výsledkom otvoreného dialógu a rozsiahlych konzultácií. Tento konzultačný proces je sám o sebe dôležitým prvkom pri formovaní konsenzu v spoločnosti, pokiaľ ide o širokú škálu otázok – od formulácie samotnej národnej stratégie, ako aj nástrojov na mobilizáciu potrebných zdrojov (nielen finančných, ale aj administratívnych, organizačných, inštitucionálnych a dokonca aj duchovných či kultúrnych).¹

Keďže strategický plán je dokument na dlhšie časové obdobie, je dôležité dobre stanoviť postup a spôsob jeho prípravy. Po odsúhlasení jeho kľúčových častí sa spracujú konkrétne rozvojové projekty, prostredníctvom ktorých sa budú jednotlivé opatrenia realizovať. Následne sa z rozvojových projektov vyberú najvhodnejšie a najnutnejšie projekty, ktoré sú schopné sa realizovať v kratšom čase, a vytvorí sa z nich **Akčný plán**. V ňom sa presne koordinujú činnosti zúčastnených na naplnenie cieľov strategických dokumentov a sú v nich bližšie určené rozvojové a problémové oblasti. Akčný plán je súbor plánovaných projektov a aktivít, prostredníctvom ktorých sa majú naplniť ciele stratégie. Akčný plán môže byť súčasťou stratégie (resp. jej implementačného dokumentu), alebo môže ísť o samostatný dokument nadväzujúci na tieto dokumenty.²

Predkladaný materiál sa zaoberá jednak procesom tvorby národných rozvojových stratégií (predovšetkým s výhľadom na rok 2040 a ďalej), procesom hodnotenia plnenia cieľov

¹ UNESCO: National Development Strategy (NDS) 2022. Dostupné na internete:

<https://en.unesco.org/creativity/policy-monitoring-platform/national-development-strategy-nds>

² Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií (Príloha 1). Dostupné na internete:

<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21958/1>

vytýčených v stratégii, ale aj úlohou parlamentu pri tvorbe a hodnotení plnenia cieľov strategických dokumentov. **Vzhľadom na limity dostupných informácií sa venuje predovšetkým strategickým dokumentom z oblasti udržateľného rozvoja, životného prostredia a klimatických zmien.** Skúmanými oblasťami boli:

- prijaté dlhodobé rozvojové národné stratégie
- proces tvorby, schvaľovania a novelizovania stratégií a zodpovedná inštitúcia
- indikátory a hodnotenie plnenia stratégií
- zaangažovanie parlamentu do procesu schvaľovania stratégií a povinnosť predkladania hodnotiacich správ parlamentu zo strany vlády či ministerstiev

Okrem iných citovaných informačných zdrojov sme využili aj možnosť obrátiť sa na Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD), prostredníctvom ktorého sme získali odpovede z (niektorých) európskych parlamentov. Ide o požiadavku č. 5231 „Príprava a hodnotenie dlhodobých strategických dokumentov“ (*Preparation and evaluation of long-term strategic documents*). Dostupné online po prihlásení na:

<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about> (uzavretá databáza).

2. Situácia na Slovensku v oblasti strategického plánovania

Strategické dokumenty Slovenskej republiky

Každý rezort vo svojej gescii vypracoval niekoľko strategických dokumentov, určujúcich ciele a rámce rozvoja Slovenska v stanovenej oblasti na určitý časový horizont. Väčšinou je to na obdobie 5 – 10 rokov. Výnimku tvoria prierezové nadrezortné strategické rozvojové dokumenty stanovujúce ciele a smery rozvoja Slovenska pre časový horizont 20 – 30 rokov. V súčasnosti sa začali diskusie o príprave takéhoto strategického plánu rozvoja SR do roku 2050. Tento plán by sa mal začať pripravovať v gescii Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Príkladmi krátkodobejších rezortných strategických dokumentov sú:

- Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014 – 2020)³
- Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030⁴
- Konceptia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí⁵
- Envirostratégia 2030⁶
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030⁷
- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028⁸
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030⁹

Proces prípravy a schvaľovania strategických rozvojových dokumentov

Vláda SR schválila svojim uznesením č. 197/2017 z 26. apríla 2017 **Metodiku a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií**¹⁰. V dokumente sa konštatuje, že bude

³ Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014 – 2020). Dostupné na internete: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/04/Strategicky_dokument_2014_2020_SK.pdf

⁴ Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf>

⁵ Konceptia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí. Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21703/1>

⁶ Envirostratégia 2030. Dostupné na internete: https://www.minzp.sk/files/iep/publikacia_zelensie-slovensko-sj_web.pdf

⁷ Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030. Dostupné na internete: https://www.mindop.sk/index/open_file.php?file=doprava/dopinfra/program/Dokumenty/fondyeu20142020/StrategickyPlan2030/Strategicky_plan_2030.pdf

⁸ Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028. Dostupné na internete: https://www.minedu.sk/data/files/11043_strategia-slovenskej-republiky-pre-mladez-na-roky-2021-2028.pdf a https://www.nro.vicpremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava_novej-strategie_rur-sr-do-roku-2030.pdf

⁹ Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030. Dostupné na internete: https://www.nro.vicpremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava_novej-strategie_rur-sr-do-roku-2030.pdf a https://www.nro.vicpremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava_novej-strategie_rur-sr-do-roku-2030.pdf

¹⁰ Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií. Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21958/1>

potrebné „explicitne zapracovať nadrezortné a prierezové pôsobnosti ústredných štátnych orgánov a zadefinovať aj horizontálne väzby (špecifikovať kooperačné vzťahy v tých kompetenčných oblastiach rezortov, ktoré by pokrývali a riešili pôsobnosti nadrezortného a prierezového charakteru).“

Za účelom koncentrácie agendy regionálneho rozvoja, riadenia eurofondov a posilnenia transparentnosti a efektívnosti bolo k 1. júlu 2020 novelou zákona č. 134/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony zriadené **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky**¹¹ (MIRRI). Toto ministerstvo nahradilo Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu, pričom prebralo aj oblasť regionálneho rozvoja, ktorá predtým spadala pod Ministerstvo pôdohospodárstva, ako aj niektoré kompetencie, ktoré predtým spadali pod Ministerstvo financií a Úrad vlády. Jednou z oblastí pôsobnosti MIRRI je aj strategické plánovanie a riadenie investičných projektov.

Príloha č. 1 obsahuje definíciu základných pojmov, medzi inými napríklad **Národnú (vládnú) stratégiu** – ide o stratégie spracované a schválené na úrovni vlády, prípadne v spolupráci jednotlivých ministerstiev alebo iných ústredných orgánov štátnej správy, národné (vládne) stratégie zahŕňajú oblasti spadajúce do kompetencií viacerých ministerstiev, obsahovo môže ísť buď o samostatný plnohodnotný dokument pokrývajúce celý proces vrátane návrhu konkrétnych opatrení, alebo o zastrešujúci dokument, ktorý môže byť ďalej rozvídzaný čiastkovými rezortnými stratégiami.

Príloha č.2 obsahuje hierarchizáciu a kategorizáciu strategických dokumentov. V dokumente sa konštatuje, že: „Strategické dokumenty veľmi náročné na prípravu sú tie, ktoré budú vyžadovať aplikáciu metodiky do hlbších detailov ako ostatné stratégie. Ide o strategické dokumenty, ktoré sú vytvárané na úrovni ústredných orgánov štátnej správy SR, sú veľmi komplexné, s celospoločenským vplyvom a majú dopad na štátny rozpočet. Implementácia stratégie je zvyčajne v rámci strednodobého, resp. dlhodobého obdobia. Môžu to byť rôzne prierezové, nadrezortné stratégie, ktoré schvaľuje vláda SR.“

Príloha č.3 obsahuje hlavné princípy vypracovania strategických dokumentov, kde sa okrem iného uvádza, že: „Stratégie sú pripravované transparentne a objektívne. Do prípravy stratégie je zahrnutý široký okruh zainteresovaných strán (resp. každý dotknutý subjekt, ktorého sa stratégia a jej dopady budú dotýkať).“

Príloha č.4 obsahuje popis jednotlivých fáz vypracovania strategického dokumentu, vrátane jeho schvaľovania. Prípravný tím k tvorbe stratégie sa môže skladať aj z externých odborníkov a jeho zloženie sa môže v priebehu prípravy upravovať. Veľmi dôležité v počiatočných fázach tvorby stratégie je zvážiť, ktoré zo záujmov zainteresovaných subjektov by mali byť zastúpené.

¹¹ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/index.html>

„Za týmto účelom je potrebné zvážiť zapojenie osôb z organizácií a ďalších rezortov, ktoré majú na danej oblasti problematiky záujem, či ju ovplyvňujú (napr. zástupcov akademickej obce alebo ďalších štátnych úradníkov). V mnohých prípadoch môže byť osoba s odbornými znalosťami problematiky a kľúčových inštitúcií cenným členom tímu, niekým, kto dodáva na dôveryhodnosti celému projektu. Vhodnosť priameho alebo nepriameho zapojenia identifikovaných osôb do tímu pre tvorbu stratégie či do pracovnej skupiny je potrebné starostlivo posúdiť a schváliť zodpovednou osobou – v tomto prípade koordinátorom tvorby stratégie.“ Potrebné je vytvorenie **Plánu spolupráce a komunikácie**. *„Tento dokument musí obsahovať všetky postupy a údaje potrebné pre spoluprácu so všetkými zainteresovanými stranami tvorby stratégie a tiež na poskytovanie informácií o postupe tvorby stratégie smerom k stanoveným cieľovým skupinám.“* Okrem toho sa v neskorších fázach vypracováva aj **Komunikačný plán pre priebeh realizácie stratégie**.

Pri všetkých fázach až po definitívne schvaľovanie stratégie sa popisuje aj proces pripomienkovania jednotlivými subjektmi, potenciálne dotknutými stratégiou. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky však vypracovalo Metodiku tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Táto metodika okrem iného popisuje základné fázy a kroky procesu tvorby programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, ako aj prerokovania a schvaľovania takýchto dokumentov. Metodika sa vzťahuje k rozvojovým programom samosprávnych krajov, obcí a skupín obcí.

Monitorovanie a hodnotenie strategických rozvojových dokumentov

Podľa Prílohy č.1 k Metodike a inštitucionálnemu rámcu tvorby verejných stratégií je hodnotenie programu, alebo časti programu definované takto:

- je systematická a analytická činnosť, ktorá poskytuje spoľahlivé závery o výstupoch, výsledkoch, dôsledkoch a celkových účinkoch programov vzhľadom na 5 základných kritérií: relevantnosť, efektívnosť a hospodárnosť, účinnosť, dosah a udržateľnosť*
- účelom hodnotenia je zlepšiť rozhodovací proces na každej úrovni riadenia s cieľom preniknúť do podstaty a poskytnúť dobre odôvodnený názor na program, hodnotenie nenahrádza politické rozhodovanie, avšak umožňuje, aby sa rozhodnutia prijímali na základe spoľahlivých informácií, rozlišujeme nasledovné druhy hodnotenia: ex-ante hodnotenie, pravidelné hodnotenie, priebežné hodnotenie a ex-post hodnotenie.*

Príloha č.4 uvádza, že pre priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia stratégie je veľmi dôležité nastavenie sústavy indikátorov – ukazovateľov sledujúcich stav plnenia jednotlivých cieľov. K jednotlivým indikátorom by mali byť nastavené ako ich cieľové hodnoty (vrátane dátumu dosiahnutia týchto hodnôt), tak aj predvolené hodnoty (stav daného ukazovateľa v čase tvorby stratégie).

Sústava indikátorov slúži v priebehu realizácie predovšetkým ako nástroj sledovania priebehu plnenia cieľov stratégie, či pokračuje implementácia stratégie vytýčeným smerom a po skončení implementácie umožní vyhodnotiť, či boli dosiahnuté stanovené ciele stratégie.

Zaangažovanie parlamentu do procesu schvaľovania stratégií, predkladanie hodnotiacich správ do parlamentu

Pri tvorbe a schvaľovaní niektorých strategických rozvojových materiálov na národnej úrovni bola vytvorená koordinačná skupina, zložená zo zástupcov viacerých rezortov, ale aj akademickej obce, univerzít, mimovládnych organizácií, samospráv a pod. V niektorých prípadoch boli prizvaní aj zástupcovia parlamentu.

Príkladom takéhoto koordinačného orgánu sú vytvorené poradné orgány pri vláde SR. Napríklad vypracovanie koncepčných materiálov, ktorými sa implementuje Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj v SR koordinuje pracovná skupina vytvorená pod hlavičkou **Rady vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj**. Na úrovni vlády vznikla uznesením vlády SR č. 350 z 24. júla 2017¹² a jej úlohou je zabezpečiť, aby sa otázka udržateľného rozvoja stala integrálnou súčasťou všetkých verejných politík. Pracovným orgánom Rady vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj je Pracovná skupina pre implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a prípravu **Národného investičného plánu Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030**. V pracovnej skupine zasadať zástupcovia analytických jednotiek ministerstiev a predstavitelia zainteresovaných aktérov na expertnej úrovni. V pracovnej skupine má zastúpenie aj Národná rada SR.

Ďalším príkladom je vytvorenie poradného orgánu vlády SR **Rada vlády pre Európsku zelenú dohodu**. Vzhľadom na zásadný vplyv Európskej zelenej dohody na Slovenskú republiku, aktuálny stav diskusií na európskej pôde so silným zapojením hláv štátov a vlád a potrebu koordinácie tejto komplexnej, nadrezortnej agendy bolo potrebné vytvoriť poradný, koordinačný a konzultačný orgán vlády Slovenskej republiky. V Rade má zastúpenie aj Národná rada SR.¹³

Slovenská republika v poslednom období pripravila a už aj prijala viacero strategických dokumentov, ktorých stanovené ciele reflektujú filozofiu Európskej zelenej dohody. Ide najmä o Stratégiu environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 „**Zelenšie Slovensko**“; **Nízkouhlíkovú stratégiu rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050**, aktualizovanú **Stratégiu adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy**; **Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030**, **Stratégiu hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030** a **Strategický plán rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2030**. V procese prípravy je rad ďalších dokumentov strategického charakteru.

¹² Uznesenie vlády SR k Návrhu postupu vnútroštátnej implementácie Agendy 2030. Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/16704/1>

¹³ Rada vlády pre Európsku zelenú dohodu. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/ezd/rada/>

Národná rada SR plní svoju kontrolnú funkciu aj prerokovávaním niektorých pravidelných, alebo mimoriadnych správ o plnení cieľov určitých strategických dokumentov pre určité oblasti. Jedná sa napr. o Správu za predchádzajúci kalendárny rok o štátnej politike starostlivosti o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o poskytnutej štátnej podpore Slovákom žijúcim v zahraničí spolu s návrhom programu štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí na ďalší rok¹⁴; Správa o príprave legislatívnych opatrení na zmierňovanie klimatickej zmeny klímy a jej dopadov v Slovenskej republike¹⁵; Návrh strategických zámerov činnosti Sociálnej poisťovne so stanoviskom dozornej rady¹⁶; alebo Mimoriadna správa verejného ochrancu práv o situácii v riešení environmentálnych záťaží na území Slovenskej republiky.¹⁷

¹⁴ Správa sa predkladá na základe § 3 ods. 2 zákona č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁵ Správa sa predkladá na základe uznesenia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre pôdohospodárstvo a životné prostredie č. 69 z 1.12.2020 po prerokovaní petície „Za klímu, za budúcnosť“.

¹⁶ Návrh sa predkladá na základe § 122 ods. 4 písm. c) štvrtý bod zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

¹⁷ Správa sa predkladá podľa § 24 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov.

3. Strategické plánovanie vo vybraných štátoch Európskej únie

Pokiaľ nie je uvedené inak, informácie v tejto časti materiálu pochádzajú z internej databázy ECPRD. Tabuľky sumarizujú základné informácie o situácii v jednotlivých krajinách, relevantné či zaujímavé informácie sú podrobnejšie rozpísané pri jednotlivých štátoch.

Tabuľka č. 1

Strategické dokumenty do roku 2040 alebo dlhšie	
Bulharsko	-
Estónsko	Základy klimateckej politiky do roku 2050 a Základy politiky rozvoja zemskej kôry do roku 2050
Fínsko	Stratégia znižovania emisií skleníkových plynov 2035 (s výhľadom na rok 2050)
Francúzsko	-
Holandsko	-
Chorvátsko	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégia nízkouhlíkového rozvoja Chorvátskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 • Stratégia prispôsobenia sa zmene klímy na obdobie do roku 2040 s výhľadom do roku 2070 • Stratégia energetického rozvoja Chorvátskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 • Vodíková stratégia Chorvátskej republiky do roku 2050
Litva	-
Lotyšsko	-
Luxembursko	-
Maďarsko	<ul style="list-style-type: none"> • Druhá maďarská stratégia pre zmenu klímy (NCCS-2) výhľadom na obdobie do roku 2050. • Národná stratégia čistého rozvoja na roky 2020 – 2050 (NCDS) • Národná energetická stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2040
Nemecko	<ul style="list-style-type: none"> • Plán ochrany klímy 2050 • Stratégia energetickej účinnosti do roku 2050 • Energetická koncepcia nemeckej spolkovej vlády do roku 2050
Poľsko	<ul style="list-style-type: none"> • Národný program znižovania znečistenia ovzdušia s výhľadom do roku 2030 a 2040 • Poľská energetická politika do roku 2040 • Poľská vodíková stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2040
Portugalsko	Skript pre uhlíkovú neutralitu 2050
Rakúsko	-
Rumunsko	-
Slovinsko	Národný energetický a klimatecký plán (s výhľadom do roku 2040) stratégia energetickej obnovy budov do roku 2050 dlhodobá klimatecká stratégia 2050 (ReDPS50)
Spojené kráľovstvo	Zelená budúcnosť: náš 25-ročný plán na zlepšenie životného prostredia

Španielsko	Španielsko 2050: Základy a návrhy dlhodobej národnej stratégie Dlhodobá stratégia dekarbonizácie do roku 2050
Švajčiarsko	Energetická stratégia 2050 Dlhodobá klimatická stratégia do roku 2050
Švédsko	-

Zdroj: Informácie z ECPRD spracovali autori

Tabuľka č. 2

Inštitúcia koordinujúca tvorbu a implementáciu strategických dokumentov	
Bulharsko	Vláda/ Ministerstvo regionálneho rozvoja a verejnoprospešných prác
Estónsko	Vláda/ Strategická jednotka úradu vlády
Fínsko	Vláda/ Národná komisia pre udržateľný rozvoj
Francúzsko	Spplnomocnenec pre udržateľný rozvoj (pod predsedom vlády)
Holandsko	Vláda, monitoring má na starosti nezávislá organizácia
Chorvátsko	Vláda
Litva	Vláda, kancelária úradu vlády má koordinačnú úlohu.
Lotyšsko	Medzi-rezortné koordinačné centrum pod predsedom vlády
Luxembursko	Vláda, predovšetkým Ministerstvo životného prostredia, klímy a udržateľného rozvoja.
Maďarsko	Ministerstvo technológií a priemyslu
Nemecko	Úrad federálneho kancelára/ Výbor štátnych tajomníkov
Poľsko	Ministerstvo zodpovedné za regionálny rozvoj
Portugalsko	Vláda
Rakúsko	Vláda/ úrad vlády
Rumunsko	Vláda, oddelenie udržateľného rozvoja na úrade vlády
Slovinsko	Vláda/ jednotlivé ministerstvá
Spojené kráľovstvo	Vláda/ Komisia pre klimatickú zmenu
Španielsko	Vláda/ Národný úrad pre prognózu a stratégiu
Švajčiarsko	Vláda
Švédsko	Vláda

Zdroj: Informácie z ECPRD spracovali autori

Tabuľka č. 3

Indikátory plnenia	
Bulharsko	štatistické údaje definované legislatívou
Estónsko	index životného prostredia, redukcia emisií CO ₂ , umiestnenie v rebríčku cieľov udržateľného rozvoja, rebríček kvality života.
Fínsko	množstvo vyprodukovaných skleníkových plynov
Francúzsko	98 indikátorov pripravených Národnou radou pre štatistické informácie

Holandsko	široké spektrum indikátorov v rámci indexu „prosperity krajiny“
Chorvátsko	indikátory existujú pre národnú stratégiu rozvoja
Litva	postavenie v medzinárodných rebríčkoch a indexoch
Lotyšsko	7 strategických ukazovateľov: prirodzený prírastok obyvateľstva, koeficient GINI, HDP na obyvateľa, ekologická stopa, index ľudského rozvoja, index globálnej konkurencieschopnosti, rozptyl regionálneho HDP na obyvateľa.
Luxembursko	-
Maďarsko	miera zníženia emisií skleníkových plynov, podiel obnoviteľných zdrojov na energiách
Nemecko	75 cieľov a indikátorov v 39 rôznych oblastiach ktoré pokrývajú oblasti ako sú miera chudoby, výživa, celkové zdravie, kvalita vládnutia, mier a bezpečnosť
Poľsko	zapracované v jednotlivých strategických materiáloch
Portugalsko	podľa jednotlivých stratégií
Rakúsko	podľa jednotlivých stratégií
Rumunsko	set indikátorov národného udržateľného rozvoja pozostávajúci spolu z 243 indikátorov
Slovinsko	-
Spojené kráľovstvo	niekoľko sád indikátorov v závislosti na oblastiach
Španielsko	„národný kompas“ obsahuje 50 ekonomických, sociálnych a environmentálnych indikátorov
Švajčiarsko	niekoľko monitorovacích systémov pre jednotlivé stratégie
Švédsko	Agentúra na ochranu životného prostredia používa 80 indikátorov

Zdroj: Informácie z ECPRD spracovali autori

Tabuľka č. 4

Úloha parlamentu	
Bulharsko	bez formálnej úlohy v procese prípravy a prijímania strategických dokumentov
Estónsko	minister životného prostredia predkladá každoročne ústnu správu parlamentu
Fínsko	vláda je povinná raz ročne predkladať správu o implementácii klimatických politík; výbory parlamentu majú zastúpenie v Národnej komisii pre udržateľný rozvoj
Francúzsko	konzultovaný pri príprave cestnej mapy pre agendu 2030
Holandsko	zapojený do prípravy dokumentov, pravidelné správy sú predkladané parlamentu
Chorvátsko	len niektoré stratégie sú schvaľované v parlamente
Litva	konzultačná úloha, schvaľuje niektoré stratégie
Lotyšsko	parlament schvaľuje stratégiu udržateľného rozvoja; v rámci parlamentu funguje aj Výbor pre udržateľný rozvoj
Luxembursko	diskusia v príslušných výboroch
Maďarsko	väčšinou bez formálnej úlohy

Nemecko	federálna vláda pravidelne predkladá správy parlamentu, v oblasti udržateľného rozvoja hrá úlohu aj Poradná rada parlamentu pre udržateľný rozvoj
Poľsko	bez formálnej úlohy
Portugalsko	v prípade niektorých dokumentov môže vláda podávať správy
Rakúsko	niektoré hodnotiace správy sú predkladané parlamentu; v roku 2020 parlament vládu požiadal o pravidelné informovanie ohľadom implementácie cieľov udržateľného rozvoja a o zapojenie parlamentu do implementácie agendy 2030
Rumunsko	vláda informuje parlament
Slovinsko	parlament schvaľuje niektoré stratégie
Spojené kráľovstvo	vláda predkladá parlamentu každoročne správu týkajúcu sa stratégie „Zelená budúcnosť“
Španielsko	bez formálnej úlohy
Švajčiarsko	vláda predkladá správy, parlament niektoré vládne návrhy odmietol či pripravil vlastné návrhy
Švédsko	parlament má predovšetkým kontrolnú úlohu

Zdroj: Informácie z ECPRD spracovali autori

V nasledujúcej časti sa zameriame na danú problematiku v jednotlivých štátoch Európy.
Celkové zhrnutie obsahuje kapitola [Záver](#).

BULHARSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Národnú koncepciu regionálneho a územného rozvoja vypracovala špecializovaná obchodná spoločnosť so 100-percentnou účasťou štátu, v ktorej štát zastupuje minister regionálneho rozvoja a verejnoprospešných prác. Národnú koncepciu regionálneho a územného rozvoja schvaľuje vláda (Rada ministrov) na návrh ministra regionálneho rozvoja a verejných prác. V súčasnosti neexistujú žiadne stratégie platné do rokov 2040-2050. Aktuálna Národná koncepcia regionálneho a územného rozvoja je platná do roku 2025, potom bude prijatá nová koncepcia.

Táto stratégia definuje ciele na obdobie do 15 rokov, s výnimkou prvkov technickej infraštruktúry, ktoré sú plánované na obdobie do 30 rokov. Definuje dlhodobé perspektívy, ciele a priority štátnej politiky na znižovanie nerovnováhy v rozvoji územia a jej súlad s ostatnými sektorovými a horizontálnymi politikami. Národná koncepcia tiež určuje stratégiu rozvoja územia štátu a jeho vzťahov so susednými krajinami a regiónmi.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

vláda, predovšetkým Ministerstvo regionálneho rozvoja a verejnoprospešných prác.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Na sledovanie a hodnotenie regionálneho rozvoja sa využívajú geografické informačné systémy, oficiálne štatistické údaje Národného štatistického úradu a Eurostatu a ďalšie zdroje oficiálnych informácií.

Úloha parlamentu

Parlament (Národné zhromaždenie) sa nepodieľa na príprave a prijatí strategických dokumentov, hoci predstavitelia príslušného ministerstva môžu odpovedať na otázky v parlamente/výbore.

ESTÓNSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Strategické rozvojové dokumenty v Estónsku pozostávajú zo všeobecných zásad politiky, sektorových rozvojových plánov a programov. Sektorový rozvojový plán formuluje ciele v politickej oblasti, ukazovatele merajúce ich realizáciu a postupy, ktoré povedú k cieľom. Plán rozvoja je dokument o plánovaní rozvoja odvetvia v strednodobom horizonte (vo všeobecnosti 7–10 rokov). Plán rozvoja je implementovaný prostredníctvom programov.

Prikladmi dokumentov o dlhodobej stratégii (všeobecné zásady politiky) môžu byť **Základy klimateckej politiky do roku 2050**¹⁸ a **Základy politiky rozvoja zemskej kôry do roku 2050**¹⁹.

¹⁸ Riigikogu otsus Kliimapoliitika põhialused aastani 2050. Dostupné na internete (v estónskom jazyku):

<https://www.valitsus.ee/media/336/download>

¹⁹ Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050. Dostupné na internete (v estónskom jazyku):

<https://envir.ee/media/909/download>

Plány rozvoja sektora sa týkajú kratšieho obdobia. Napríklad ministerstvo životného prostredia v súčasnosti vypracováva **Estónsku environmentálnu stratégiu do roku 2030**, ktorá sa má stať kľúčovým rozvojovým dokumentom v oblasti životného prostredia. Pripravuje aj **Plán rozvoja lesného hospodárstva do roku 2030**.

Ministerstvo hospodárstva a komunikácií pripravuje **Plán rozvoja energetického sektora do roku 2035**. Rozvojový plán je navrhnutý na základe cieľov a trendov energetickej a klimatickej politiky EÚ a Estónska do roku 2030 a 2050, ako aj Stratégie Estónska do roku 2035 a jej Akčného plánu. Parlament očakáva, že plán rozvoja dostane na prerokovanie v roku 2024.

Všeobecné environmentálne ciele sú navyše súčasťou kľúčovej dlhodobej stratégie Estónska – **Estónsko 2035**. Namiesto návrhu samostatnej stratégie regionálneho rozvoja je potrebné zohľadniť regionálny rozmer v Stratégii Estónska do roku 2035.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Vláda respektíve príslušné ministerstvá (najmä ministerstvo životného prostredia či ministerstvo ekonomických záležitostí) sú zodpovedné za jednotlivé strategické dokumenty. Implementáciu a monitoring tém spojených s udržateľným rozvojom koordinuje „**Strategická jednotka úradu vlády**“. Úrad vlády je tiež zodpovedný za koordináciu prípravy, implementácie a dodatkov stratégie Estónsko 2035 v spolupráci s ministerstvom financií.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

V rámci stratégie Estónsko 2035 sa používajú indikátory ako index životného prostredia, redukcia emisií CO₂, umiestnenie v rebríčku cieľov udržateľného rozvoja, rebríček kvality života atď.

Úloha parlamentu

Minister životného prostredia predkladá každoročne ústnu správu parlamentu o plnení cieľov stratégie Estónsko 2035, vrátane prehľadu dlhodobých cieľov.

FÍNSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Nový fínsky **zákon o zmene klímy**²⁰ nadobudol platnosť 1. júla 2022. Reformovaný zákon stanovuje nové alebo aktualizované ciele znižovania emisií na roky 2030, 2040 a 2050. Ciele sú stanovené tak, aby zabezpečili, že Fínsko bude do roku 2035 klimaticky neutrálne, cieľom 90 % zníženia emisií do roku 2050. Zákon obsahuje ustanovenia o plánovaní politiky v oblasti zmeny klímy (vrátane adaptačného plánovania a sektora využívania pôdy) a súvisiaceho monitorovania.

²⁰ Climate Change Act. Dostupné na internete (v angličtine): <https://ym.fi/en/the-reform-of-the-climate-change-act>

Fínska dlhodobá rozvojová stratégia nízkych emisií skleníkových plynov²¹ stanovuje scenáre a hodnotenia vplyvu týkajúce sa národného cieľa uhlíkovej neutrality stanoveného na rok 2035 a vývoja v oblasti emisií a odstraňovania skleníkových plynov (GHG) do roku 2050. Národná klimatická a energetická stratégia načrtáva opatrenia, ktorými Fínsko splní klimatické záväzky EÚ na rok 2030 a dosiahne ciele stanovené v zákone o zmene klímy na rok 2030.

V roku 2021 Fínska národná komisia pre trvalo udržateľný rozvoj vypracovala **Národný plán Agendy 2030**²², čo je strednodobý plán podrobne uvádzajúci kroky, ktoré musí Fínsko prijať na dosiahnutie cieľov globálnej agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj (Agenda 2030). V marci 2022 Komisia prijala svoju novú stratégiu na roky 2022 – 2030²³ založenú na cestovnej mape a jej šiestich oblastiach zmien.

V apríli 2021 prijala fínska vláda uznesenie o **Strategickom programe obehového hospodárstva**. Cieľom programu je do roku 2035 transformovať hospodárstvo na hospodárstvo založené na princípoch obehového hospodárstva a jeho súčasťou sú aj ciele na obmedzenie nadmernej spotreby prírodných zdrojov.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Predovšetkým vláda je zodpovedná za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií. V závislosti od oblasti, zodpovednosť nesie Ministerstvo životného prostredia či Ministerstvo zamestnanosti a ekonomických záležitostí. Výnimkou je národná stratégia pre udržateľný rozvoj 2022 – 2030, keďže bola vypracovaná **Národnou komisiu pre udržateľný rozvoj**²⁴ a implementovaná je v rámci “celospoločenského” prístupu, Komisia tiež koordinuje jej implementáciu.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Údaje sú hodnotené na základe množstva vyprodukovaných emisií, zverejňovaných štatistickým úradom Fínska.

Úloha parlamentu

Vláda je povinná raz ročne predkladať správu o implementácii klimatických politík a pokroku pri plnení cieľov redukcie skleníkových plynov. Členovia vlády tiež prezentujú relevantné témy príslušným výborom parlamentu. Kľúčové výbory parlamentu majú zastúpenie v Národnej komisii pre udržateľný rozvoj a podieľali sa a príprave stratégie udržateľného rozvoja pre roky 2022-2030.

²¹ Finland's long-term low greenhouse gas emission development strategy. Dostupné na internete (v angličtine): https://unfccc.int/sites/default/files/resource/LTS_Finland_Oct2020.pdf

²² The 2030 Agenda Roadmap of the Finnish National Commission on Sustainable Development. Dostupné na internete (v angličtine): <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164200>

²³ Strategy of the National Commission on Sustainable Development 2022–2030 : A prosperous and globally responsible Finland that protects the carrying capacity of nature. Dostupné na internete (v angličtine): <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164157>

²⁴ Viac informácií o komisii (v angličtine): <https://kestavakehitys.fi/en/commission>

FRANCÚZSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Francúzsko nemá schválenú dlhodobú stratégiu s výhľadom do roku 2040 alebo 2050. Na národnej úrovni boli schválené rôzne stratégie s cieľom zaviesť opatrenia v prospech trvalo udržateľného rozvoja: Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja na roky 2003 – 2008, potom na roky 2010 – 2013, po ktorej nasledovala Národná stratégia pre ekologickú transformáciu smerom k trvalo udržateľnému rozvoju 2015 – 2020.

Dnes je francúzska stratégia trvalo udržateľného rozvoja definovaná v **národnej cestovnej mape pre Agendu 2030**, aby zapadla do medzinárodného kontextu 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja (SDGs) Agendy 2030.²⁵

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Riadenia a monitorovanie *Národnej cestnej mapy pre Agendu 2030* má na starosti (medziministerský) **splnomocnenec pre udržateľný rozvoj**, ktorý v mene predsedu vlády vedie a koordinuje akcie štátnej administratívy s cieľom podpory udržateľného rozvoja. Svoju činnosť reportuje predsedovi vlády a ministrom zodpovedným za udržateľný rozvoj.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Na monitorovanie progresu v oblasti dosahovania cieľov udržateľného rozvoja sa používa 98 indikátorov, pripravených *Národnou radou pre štatistické informácie*. Indikátory sa zverejňujú na webovej stránke: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2654964>

Úloha parlamentu

Parlament bol zapojený vo fáze navrhovania cestnej mapy pre agendu 2030 v rámci konzultácií do ktorých boli zahrnuté aj zamestnávateľské zväzy, biznis lídri aj predstavitelia občianskej spoločnosti.

HOLANDSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Čo sa týka holandského energetického systému, v súčasnosti sa pripravuje stratégia (Národný plán energetického systému), ktorá bude definovať ako vytvoriť udržateľný a spoľahlivý energetický systém do roku 2050²⁶. Väčšina ostatných politických stratégií v Holandsku, týkajúcich sa klímy, je zameraná na obdobie do roku 2030.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Vláda, predovšetkým minister pre klímu a energetiku a jednotliví ministerstvá zodpovedné za svoju agendu. Každý rok nezávislá organizácia **“Netherlands Environmental Assessment**

²⁵ France's road map for the 2030 agenda. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.agenda-2030.fr/IMG/pdf/synthese-feuille-de-route-english-version.pdf>

²⁶ Kamerbrief over contouren Nationaal plan energiesysteem – prvý návrh stratégie. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/06/10/contouren-nationaal-plan-energiesysteem>

Agency (PBL)” (Holandská agentúra pre hodnotenie životného prostredia) vyhodnocuje plnenie cieľov v znižovaní produkcie skleníkových plynov a v súvisiacich oblastiach.²⁷

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Nepoužívajú sa špecifické indikátory, berú sa do úvahy ciele udržateľného rozvoja. Holandsko používa na zhodnotenie celkového rozvoja krajiny širokú škálu faktorov v rámci „brede welvaart“ (voľne preložená ako „široká prosperita“ prípadne prosperita krajiny), ktorý berie do úvahy aj udržateľný rozvoj a politiky týkajúce sa klímy.²⁸

Úloha parlamentu v tomto procese

Parlament je zapojený do prípravy a schvaľovania dlhodobých stratégií a vláda by mala v tejto oblasti parlament pravidelne informovať. Raz ročne predkladá nezávislá organizácia PBL informáciu o redukcii emisií aj o plnení klimatických cieľov Holandska.

CHORVÁTSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

- Národná stratégia rozvoja Chorvátskej republiky do roku 2030²⁹
- Stratégia nízkouhlíkového rozvoja Chorvátskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050³⁰
- Stratégia prispôsobenia sa zmene klímy na obdobie do r. 2040 s výhľadom do r. 2070³¹
- Stratégia energetického rozvoja Chorvátskej republiky do r. 2030 s výhľadom do r. 2050³²
- Vodíková stratégia Chorvátskej republiky do roku 2050³³
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na obdobie 2021-2030 (NECP)³⁴

²⁷ Správa z roku 2022 (v holandčine): <https://www.pbl.nl/publicaties/klimaat-en-energieverkenning-2022>

²⁸ Správa z roku 2022 (v holandčine): <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/05/18/cbs-monitor-brede-welvaart-de-sustainable-development-goals-2022>

²⁹ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku): <https://hrvatska2030.hr/>

³⁰ Strategija niskouglijicnog razvoja Hrvatske. Dostupné na internete (v chorvátskom a anglickom jazyku): <https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-niskouglijicnog-razvoja-hrvatske/1930>

³¹ Strategija prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku): <https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-prilagodbe-klimatskim-promjenama-republike-hrvatske/8351>

³² Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku):

<https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/Strategija%20energetskog%20razvoja%20RH%202030%20s%20pogledom%20na%202050.pdf>

³³ HYDROGEN STRATEGY OF THE REPUBLIC OF CROATIA UNTIL 2050. Dostupné na internete (v angličtine): <https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Croatian%20Hydrogen%20Strategy%20ENG%20FIN%202022%208.pdf>

³⁴ Integrated National Energy and Climate Plan for the Republic of Croatia for the period 2021-2030. Dostupné na internete (v angličtine): https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/NECP_Croatia_eng.pdf

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

vláda, predovšetkým ministerstvo regionálneho rozvoja a ministerstvo hospodárstva a udržateľného rozvoja.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Indikátory existujú pre Národnú stratégiu rozvoja, a ostatné stratégie majú byť harmonizované s týmto dokumentom.

Úloha parlamentu

Len niektoré dlhodobé stratégie sú schvaľované a diskutované parlamentom (stratégia vodného manažmentu), zatiaľ čo väčšinu stratégií schvaľuje vláda (národné klimatické a energetické plány,

LITVA

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

V Litve sa vypracovávanie strategických rozvojových dokumentov riadi na základe zákona o strategickom manažmente³⁵. Cieľom zákona je zaviesť a rozvíjať systém strategického riadenia orientovaný na výsledky, integrujúci procesy strategického plánovania, regionálneho rozvoja a územného plánovania s cieľom zabezpečiť dlhodobý a udržateľný rozvoj štátu a efektívne plánovanie a využívanie verejných financií.

Litva prijala niekoľko stratégií/strategických dokumentov, ktoré sa zaoberajú vyššie uvedenými problémami, avšak väčšina z nich nie je zameraná až na rok 2040 alebo 2050, ale namiesto toho majú konkrétne ciele do určitých termínov:

- Národná štátna pokroková stratégia „Litva 2030“³⁶. Ide o najvyšší národný, dlhodobý plánovací dokument, ktorý bude čoskoro aktualizovaný o pripravovanú stratégiu „Litva 2050“. Očakáva sa, že návrh stratégie bude pripravený a predložený Seimasu do 10. marca 2023;
- Koncepcia hlavného plánu pre územie Litovskej republiky³⁷;
- Národná environmentálna stratégia³⁸;
- Národná agenda manažmentu zmeny klímy³⁹;

³⁵ Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/90386d20bab711ea9a12d0dada3ca61b/asr>

³⁶ Dėl Valstybės pažangos strategijos "Lietuvos pažangos strategija "Lietuva 2030" patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>

³⁷ Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptių ir teritorijos naudojimo funkciinių prioritetų patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/38685690b13011eab9d9cd0c85e0b745>

³⁸ Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a3b8f760ea5711e4a4809231b4b55019>

³⁹ Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/abae1620db3311eb9f09e7df20500045>

- e) Rozvojový program pre riadenie životného prostredia a zmeny klímy na roky 2022 – 2030⁴⁰;
- f) Národná stratégia energetickej nezávislosti⁴¹.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií
vláda, kancelária úradu vlády má koordinačnú úlohu.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Ako indikátory pri stratégii Litva 2030 sú uvedené postavenie v medzinárodných rebríčkoch ako sú index kvality života, index šťastia, index demokracie, index udržateľnej spoločnosti, index globálnej konkurencieschopnosti, index globalizácie. Podobne sa v stratégii používajú indikátory spojené so smart spoločnosťou, smart hospodárstvom a smart vládou.

Úloha parlamentu

Parlament a výbory majú úlohu konzultantov pri príprave (niektorých) stratégií v spolupráci s vládou. Stratégia pokroku bola schváľovaná v parlamente.

LOTYŠSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

V Lotyšsku je **Stratégia trvalo udržateľného rozvoja Lotyšska do roku 2030 (Lotyšsko 2030)** hierarchicky najvyšším dokumentom dlhodobého plánovania na národnej úrovni. Vymenúva hlavné úlohy štátu a spoločnosti na dosiahnutie vyváženého a trvalo udržateľného rozvoja. Lotyšsko 2030 načrtáva 7 rozvojových priorít (rozvoj kultúrneho priestoru, investície do ľudského kapitálu, zmena paradigmy vo vzdelávaní, inovatívna a ekologicky efektívna ekonomika, príroda ako budúci kapitál, perspektíva územného rozvoja, inovatívna vláda a participácia spoločnosti), 7 strategických ukazovateľov, 11 cieľov, 11 smerov rozvoja, 42 oblastí činnosti a 27 ukazovateľov výkonnosti.⁴²

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

V Lotyšsku má na starosti národné rozvojové plánovanie „**Medzirezortné koordinačné centrum**“ (**Cross-Sectoral Coordination Centre – CSCC**), ktoré spadá priamo pod predsedu vlády. Centrum je zodpovedné za prípravu a monitoring strategických dokumentov ako sú Národný plán rozvoja či Stratégia udržateľného rozvoja. Dohliada tiež na celý proces plánovania na ústrednej úrovni, pripravuje zmeny, poskytuje konzultácie ministerstvám či prednášky a prezentácie pre zamestnancov štátu. Tiež vypracováva analýzy pre predsedu vlády a úrad vlády.

⁴⁰ Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7b19ac40b1c011ec8d9390588bf2de65

⁴¹ Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Nacionaline%20energetines%20nepriklausomybes%20strategija_2018_LT.pdf

⁴² Sustainable Development Strategy of Latvia until 2030. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/LIAS_2030_en_1.pdf

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

V stratégii Lotyšsko 2030 je uvedených **7 strategických ukazovateľov**: prirodzený prírastok obyvateľstva, koeficient GINI, HDP na obyvateľa, ekologická stopa, index ľudského rozvoja, index globálnej konkurencieschopnosti, rozptyl regionálneho HDP na obyvateľa.

Úloha parlamentu

Parlament schvaľuje stratégiu udržateľného rozvoja. V rámci parlamentu funguje aj **Výbor pre udržateľný rozvoj**, ktorý sa podieľa na plánovaní strategického rozvoja, a poskytuje platformu na diskusiu o týchto témach. Tiež pravidelne prezentuje plénu výsledky monitorovania strategického a udržateľného rozvoja krajiny v súlade so strategickými dokumentami.

LUXEMBURSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

V roku 2021 prijala Rada vlády **Národnú dlhodobú klimatickú akčnú stratégiu**⁴³. Táto stratégia bude slúžiť ako základ pre ďalšie sektorové stratégie a cestovné mapy zamerané na postupnú dekarbonizáciu spôsobu života a prechod Luxemburska na klimatickú neutralitu najneskôr do roku 2050. Národná dlhodobá klimatická akčná stratégia definuje strategickú víziu a identifikuje usmernenia, ako aj hlavné oblasti činnosti a strategické opatrenia na dosiahnutie prechodu ku klimatickej neutralite. Bude slúžiť ako usmernenie pre národnú klimatickú politiku do roku 2050. Okrem toho splní záväzky týkajúce sa dlhodobej stratégie na európskej a medzinárodnej úrovni.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

vláda, predovšetkým Ministerstvo životného prostredia, klímy a udržateľného rozvoja.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Indikátory neboli v stratégii (zatiaľ) stanovené.

Úloha parlamentu v tomto procese

Strategické dokumenty sú zvyčajne prezentované a diskutované v príslušnej komisii/výbore.

MAĎARSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

V Maďarsku existuje viac dlhodobých stratégií s ohľadom na trvalo udržateľný rozvoj, životné prostredie, klímu a energiu.

- **Druhá maďarská stratégia pre zmenu klímy (NCCS-2)**⁴⁴. Národná stratégia zmeny klímy sa vzťahuje na obdobie rokov 2018–2030 s výhľadom aj na obdobie do roku 2050.

⁴³ Stratégie nationale à long terme en matière d'action climat « Vers la neutralité climatique en 2050 ». Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://gouvernement.lu/dam-assets/documents/actualites/2021/10-octobre/29-strategie-nationale-action-climat/Strategie-nationale-a-long-terme-en-matiere-d-action-climat-octobre-2021.pdf>

⁴⁴ Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia. Dostupné na internete (v maďarčine): https://nakfo.mbfisz.gov.hu/sites/default/files/files/N%C3%89S_Ogy%20%C3%A1ltal%20elfogadott.PDF

- **Národná stratégia čistého rozvoja na roky 2020 – 2050 (NCDS)**⁴⁵. Národná stratégia čistého rozvoja načrtáva cesty ku klimatickej neutralite a potvrdzuje, že maďarská vláda podniká konkrétne kroky na boj proti klimatickým zmenám.
- nová **Národná energetická stratégia** do roku 2030 s výhľadom do roku 2040⁴⁶
- **Národný energetický a klimatický plán (NECP)**⁴⁷
- **Akčný plán ochrany klímy a životného prostredia (2020)**⁴⁸

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Väčšinu stratégií pripravuje Ministerstvo technológií a priemyslu (predtým sa volalo Ministerstvo inovácií a technológií).

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

miera zníženia emisií skleníkových plynov, podiel obnoviteľných zdrojov na energiách.

Úloha parlamentu v tomto procese

Parlament zvyčajne nemá formálnu úlohu v procese, výnimkou bola Druhá klimatická stratégia, ktorú parlament schválil v roku 2018 a prijal aj záverečnú správu.

NEMECKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Oblasť klímy:

Plán ochrany klímy 2050⁴⁹ (v nemčine: Klimaschutzplan 2050) obsahuje princípy a ciele politiky nemeckej spolkovej vlády na ochranu klímy a opisuje cestu ku klimaticky neutrálnemu Nemecku do roku 2050. Špecifikuje existujúci nemecký cieľ ochrany klímy do roku 2050 a dohodnuté dočasné ciele a opisuje opatrenia na implementáciu Parížskej klimatickej dohody.

Oblasť trvalej udržateľnosti:

Agenda 2030 je základom **Nemeckej stratégie udržateľnosti** z roku 2021 (v nemčine: Deutsche Nachhaltigkeitsstrategie)⁵⁰. Agenda definovala celkovo 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja (SDGs) od roku 2015. Na základe toho v roku 2018 nemecká spolková vláda vyhlásila šesť zásad udržateľnosti pre špecifikáciu nemeckej stratégie. Zásady majú ministerstvá dodržiavať pri navrhovaní opatrení v rôznych oblastiach politiky.

⁴⁵ National Clean Development Strategy 2020-2050. Executive Summary. Dostupné na internete (v angličtine): <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/6/66/666/666e0310ef20606fba9f96f4fbf0d74bbaa1638e.pdf>

⁴⁶ Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://zoldbusz.hu/files/NE2030.pdf>

⁴⁷ National Energy and Climate Plan. Dostupné na internete (v angličtine): https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-08/hu_final_necp_main_en.pdf

⁴⁸ 2020 climate and environmental protection action plan. Dostupné na internete (v angličtine): https://2015-2019.kormany.hu/download/5/07/c1000/Climate%20and%20environmental%20protection%20action%20plan_EN.pdf

⁴⁹ Climate Action Plan 2050 (EN). Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.bmuv.de/en/publication/climate-action-plan-2050-en>

⁵⁰ Germany's Sustainable Development Strategy. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.bundesregierung.de/breg-en/issues/sustainability/germany-s-sustainable-development-strategy-354566#:~:text=The%20Federal%20Government%20passed%20a,been%20specified%20for%20this%20purpose>

- dôsledné uplatňovanie trvalo udržateľného rozvoja ako hlavnej zásady vo všetkých oblastiach a vo všetkých rozhodnutiach
- prevzatie globálnej zodpovednosti
- ochrana prírodných zdrojov
- posilnenie trvalo udržateľného hospodárenia
- udržiavanie a zlepšovanie sociálnej súdržnosti v otvorenej spoločnosti
- využívanie vzdelávania, vedy a inovácií ako hnacích síl trvalo udržateľného rozvoja.

Oblasť energetiky:

Nemecká spolková vláda svojou **Stratégiou energetickej účinnosti do roku 2050**⁵¹ sleduje cieľ vytvoriť z Nemecka energeticky najefektívnejšiu ekonomiku sveta a znížiť spotrebu primárnej energie do roku 2050 v porovnaní s rokom 2008 o 50 percent. Súčasťou stratégie je dialógový proces s názvom „Cestovná mapa energetickej efektívnosti 2050“. V rámci tohto dialógu sa majú prediskutovať medzisektorové cesty k dosiahnutiu cieľa zníženia emisií do roku 2050 a vypracovať návrhy na ich realizáciu.

Energetická koncepcia nemeckej spolkovej vlády do roku 2050⁵² špecifikuje realizáciu energetickej transformácie. V roku 2050 má 80 percent spotreby elektriny pokryť obnoviteľná energia a spotreba sa má v porovnaní s rokom 2008 znížiť na polovicu. Posledné jadrové elektrárne sa majú odstaviť v roku 2023.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Zodpovednosť za stratégiu udržateľného rozvoja **má úrad federálneho kancelára**. Existuje však viacero ďalších inštitúcií, ktoré sa podieľajú na stratégii a jej implementácii:

- a) **Výbor štátnych tajomníkov** (v nemčine: Staatssekretärsausschuss für nachhaltige Entwicklung) – je riadiacim orgánom stratégie. Je zodpovedný za implementáciu princípov trvalej udržateľnosti. Stretáva sa štyrikrát do roka, za účasti štátnych tajomníkov zo všetkých federálnych ministerstiev. Stretnutí sa zúčastňujú aj predseda Poradnej rady parlamentu pre udržateľný rozvoj a zástupca nemeckej (národnej) rady pre udržateľný rozvoj. Výbor publikuje pravidelné správy.
- b) **Skupina dialógu** – s cieľom dať sociálnym skupinám hlas pri príprave stretnutia Výboru štátnych tajomníkov sa vytvorila skupina, ktorej členmi sú napríklad *Nemecký krúžok na ochranu prírody* (v nemčine Deutscher Naturschutzring)) či *Nemecká asociácia poľnohospodárov*. Podieľajú sa najmä na diskusii o technických otázkach.
- c) **Rada pre udržateľný rozvoj** (RNE – www.nachhaltigkeitsrat.de) a **Poradná rada parlamentu pre udržateľný rozvoj** (PBnE – www.btg-bestellservice.de/pdf/20072000.pdf) – Rada pre udržateľný rozvoj je nezávislou inštitúciou, ktorá radí vláde v otázkach trvalej

⁵¹ ENERGIEEFFIZIENZSTRATEGIE 2050. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Publikationen/Energie/energieeffizienzstrategie-2050.pdf?__blob=publicationFile&v=12

⁵² Das Energiekonzept 2050. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/997532/778196/8c6acc2c59597103d1ff9a437acf27bd/infografik-energie-textversion-data.pdf>

udržateľnosti. V roku 2014 Nemecký spolkový parlament vytvoril Poradnú radu pre udržateľný rozvoj, ktorá je kreovaná v každom volebnom období.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Na hodnotenie stratégie udržateľného rozvoja sa používa 75 cieľov a indikátorov v 39 rôznych oblastiach ktoré pokrývajú oblasti ako sú miera chudoby, výživa, celkové zdravie, kvalita vládnutia, mier a bezpečnosť. V roku 2021 boli pridané ďalšie oblasti ako sú: globálna pandémia, ženy vo vedúcich pozíciách v štátnej službe, podiel otcov na rodičovskom príspevku, pokrytie širokopásmovým internetom, dostupnosť kultúrneho dedičstva, globálna ochrana pôdy.⁵³

Úloha parlamentu v tomto procese

Federálna vláda pravidelne predkladá správy parlamentu (v oblasti udržateľného rozvoja aj Poradnej rade parlamentu pre udržateľný rozvoj) ohľadom plánov a plnenia dlhodobých cieľov. Parlament je informovaný prostredníctvom brífingov, vyhlásení, či otázok od jednotlivých poslancov či poslaneckých skupín.

POESKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

Existuje viacero strategických dokumentov z oblasti trvalo udržateľného rozvoja, životného prostredia, regionálneho rozvoja, klímy a energetiky, napríklad:

- Dlhodobá stratégia národného rozvoja Poľsko 2030: Tretia vlna modernity⁵⁴
- Stratégia zodpovedného rozvoja do roku 2020 (s výhľadom do roku 2030)⁵⁵
- Národný program znižovania znečistenia ovzdušia. V decembri 2021 bola vytvorená Aktualizácia Národného programu znečisťovania ovzdušia do roku 2025 (s výhľadom do roku 2030 a 2040).
- Národná environmentálna politika 2030
- Národná stratégia regionálneho rozvoja 2030⁵⁶
- Národný energetický a klimatický plán 2021-2030⁵⁷
- Poľská energetická politika do roku 2040⁵⁸
- Poľská vodíková stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2040⁵⁹

⁵³ German Sustainable Development Strategy. Update 2021.

<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1940716/1c63c8739d10011eb116fda1aecb61ca/german-sustainable-development-strategy-en-data.pdf?download=1>

⁵⁴ Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>

⁵⁵ Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dostupné na internete (v poľskom jazyku): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20170000260/O/M20170260.pdf>

⁵⁶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>

⁵⁷ Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):

<https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu>

⁵⁸ Polityka energetyczna Polski do 2040 r. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):

<https://bip.mos.gov.pl/strategie-plany-programy/polityka-energetyczna-polski-do-2040-r/>

⁵⁹ Polska Strategia Wodorowa do roku 2030. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):

<https://www.gov.pl/web/klimat/polska-strategia-wodorowa-do-roku-2030>

Okrem toho sa pripravuje **Národná koncepcia rozvoja do roku 2050**. Má pomôcť definovať cesty rozvoja krajiny, berúc do úvahy súčasné odborné znalosti a očakávania obyvateľstva. Názory Poliakov sa zhromažďujú prostredníctvom prieskumu. Organizujú sa tiež verejné vypočutia (zatiaľ ich bolo 5) na dôležité témy týkajúce sa rozvoja Poľska.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií
vláda, predovšetkým ministerstvo zodpovedné za regionálny rozvoj.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov
Indikátory sú zapracované vo vybraných stratégiách, zvyčajne sú na základe verejných štatistík.

Úloha parlamentu
bez formálnej úlohy.

PORTUGALSKO

Prijaté strategické dokumenty

V Portugalsku sú ciele trvalo udržateľného rozvoja Agendy 2030 definované v rôznych dokumentoch, okrem iného:

- Uznesenie Rady vlády č. 190-A/2017 zo dňa 11.12.2017⁶⁰ zmenené uznesením č. 108/2019 z 2. júla 2019⁶¹, ktorým sa v prílohe schvaľuje **Akčný plán pre obehové hospodárstvo v Portugalsku** [Plano de Ação para a Economia Circular em Portugal (PAEC)], ktorého princípmi sú: produkty, služby a obchodné modely, ktoré zabraňujú produkcii odpadu a znečisteniu prírodného systému; používať výrobky a materiály v čo najvyššej ekonomickej hodnote a užitočnosti tak dlho, ako je to možné; a podporovať regeneráciu použitých materiálnych zdrojov a základných prírodných systémov;
- Uznesenie Rady vlády č. 55/2018 zo 7. mája 2018⁶², ktorým sa schvaľuje **Národná stratégia ochrany prírody a biodiverzity 2030** (Estratégia Nacional de Conservação da Natureza e Biodiversidade 2030), ktorej tromi cieľmi je zlepšiť stav ochrany prírodného dedičstva; podporovať uvedomovanie si hodnôt prírodného dedičstva; a podporovať osvojovanie si prírodných hodnôt a biodiverzity spoločnosťou;

⁶⁰ Resolução do Conselho de Ministros n.º 190-A/2017. Dostupné na internete (v portugalčine):

<https://files.dre.pt/1s/2017/12/23602/0005400073.pdf>

⁶¹ Resolução do Conselho de Ministros n.º 108/2019. Dostupné na internete (v portugalčine):

<https://files.dre.pt/1s/2019/07/12400/0331603317.pdf>

⁶² Resolução do Conselho de Ministros n.º 55/2018. Dostupné na internete (v portugalčine):

<https://files.dre.pt/1s/2018/05/08700/0183501880.pdf>

- Uznesenie Rady vlády č. 53/2020 z 10. júla 2020⁶³, ktorým sa v prílohe stanovuje **Národný energetický a klimatický plán 2030** [Plano Nacional Energia e Clima 2030 (PNEC 2030)], niektoré z jeho cieľov sú dekarbonizácia národného hospodárstva, uprednostniť energetickú účinnosť a zníženie energetickej závislosti krajiny;
- Uznesenie Rady vlády č. 86/2020 z 13. októbra 2020⁶⁴, ktorým sa v prílohe schvaľuje **Inovačný program pre poľnohospodárstvo na roky 2020 – 2030** (Agenda de Inovação para a Agricultura 2020 – 2030), jeho päť cieľov do roku 2030 je: zvýšiť úroveň konzumácie stredomorskej stravy o 20 %; založiť 80 % nových mladých fariem na územiach s nízkou hustotou obyvateľstva; zvýšiť hodnotu agropotravinárskej výroby o 15 %; dosiahnuť viac ako polovica (+50 %) poľnohospodárskej plochy s trvalo udržateľnou výrobou; a zvýšiť o 60 % investície do výskumu a vývoja (R&D);
- Uznesenie Rady vlády č. 98/2020 z 13. novembra 2020⁶⁵, ktorým sa schvaľuje **Stratégia Portugalska 2030** (Estratégia Portugal 2030), je založená na týchto štyroch programoch:
 - ľudia na prvom mieste: lepšia demografická rovnováha, väčšie začlenenie, menšia nerovnosť;
 - digitalizácia, inovácie a zručnosti ako hnacia sila rozvoja;
 - zmena klímy a trvalá udržateľnosť zdrojov;
 - vonkajšie konkurencieschopná a vnútorná súdržná krajina.
- Uznesenie Rady vlády č. 104/2020 z 24. novembra 2020⁶⁶, ktorým sa v prílohe schvaľuje **Program pre efektívne využívanie zdrojov vo verejnej správe na obdobie do roku 2030** [Programa de Eficiência de Recursos na Administração Pública para o período até 2030 (ECO.AP)], ktorého cieľom je podporiť dekarbonizáciu a energetickú transformáciu činností vyvinutých štátom, ktoré prispievajú k emisiám skleníkových plynov, znížiť spotrebu energie, vody a materiálov, dosiahnutie konečnej hrubej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, ustanovenej na národnej úrovni do roku 2030, ako aj podpora efektívneho manažmentu týchto zdrojov vo verejnej správe.
- Uznesenie Rady vlády č. 68/2021 zo 4. júna 2021⁶⁷, ktorým sa schvaľuje **Národná stratégia pre more na roky 2021 – 2030** (Estratégia Nacional para o Mar 2021 – 2030), štyri z jej strategických cieľov sú: boj proti zmene klímy a znečisteniu a ochrana a obnova ekosystémov; rozvoj zamestnanosti a udržateľné obehové hospodárstvo; dekarbonizácia hospodárstva a podpora obnoviteľnej energie a energetickej autonómie a podpora zdravia a dobrých životných podmienok;

⁶³ Resolução do Conselho de Ministros n.º 53/2020. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2020/07/13300/0000200158.pdf>

⁶⁴ Resolução do Conselho de Ministros n.º 86/2020. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2020/10/19900/0003800059.pdf>

⁶⁵ Resolução do Conselho de Ministros n.º 98/2020. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2020/11/22200/0001200061.pdf>

⁶⁶ Resolução do Conselho de Ministros n.º 104/2020. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2020/11/22900/0000500014.pdf>

⁶⁷ Resolução do Conselho de Ministros n.º 68/2021. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2021/06/10800/0002300062.pdf>

- Uznesenie Rady vlády č. 132/2021 z 13. septembra 2021⁶⁸, ktorým sa v prílohe schvaľuje **Národná stratégia pre potravinovú bezpečnosť a výživu** [Estratégia Nacional de Segurança Alimentar e Nutricional (ENSANP)];
- Uznesenie Rady vlády č. 6/2022 z 25. januára 2022⁶⁹, ktorým sa v prílohe definuje **Národná stratégia pre zmiešané poľnohospodárstvo a agropriemyselné odpady do roku 2030** [Estratégia Nacional para os Efluentes Agropecuários e Agroindustriais (ENEAPAI 2030)];
- Uznesenie Rady vlády č. 107/2019 z 1. júla 2019⁷⁰, ktorým sa v prílohe schvaľuje **Skript pre uhlíkovú neutralitu 2050** (Roteiro para a Neutralidade Carbónica 2050).

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií
vláda, respektíve jednotlivé ministerstvá.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov
podľa jednotlivých stratégií.

Úloha parlamentu

V prípade niektorých dokumentov môže vláda podávať správy.

RAKÚSKO

Prijaté strategické dokumenty

Rakúsku je časový horizont pre hlavné strategické dokumenty na federálnej úrovni do roku 2030. Spolková vláda Rakúska predložila v roku 2019 Európskej únii svoj **Národný energetický a klimatický plán (ENCP)**⁷¹. Znamená to cestu Rakúska k splneniu cieľa zníženia emisií skleníkových plynov – do roku 2030 – zahrnutého v Parížskej dohode.

Rakúsko sa zaviazalo implementovať Agendu OSN 2030 – **Implementácia Agendy 2030**⁷² vrátane jej 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja (SDG). Na základe rozhodnutia ministerskej rady z roku 2016 sú všetky federálne ministerstvá zodpovedné za implementáciu/realizáciu Agendy 2030 v rámci svojej príslušnej oblasti pôsobnosti.

⁶⁸ Resolução do Conselho de Ministros n.º 132/2021. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2021/09/17800/0001000046.pdf>

⁶⁹ Resolução do Conselho de Ministros n.º 6/2022. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2022/01/01700/0000200090.pdf>

⁷⁰ Resolução do Conselho de Ministros n.º 107/2019. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2019/07/12300/0320803299.pdf>

⁷¹ Integrierter nationaler Energie- und Klimaplan für Österreich. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.bmk.gv.at/dam/jcr:032d507a-b7fe-4cef-865e-a408c2f0e356/Oe_nat_Energie_Klimaplan.pdf

⁷² Umsetzung der Agenda 2030. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.bundestkanzleramt.gv.at/themen/nachhaltige-entwicklung-agenda-2030/implementierung.html>

Materiál **Biohospodárstvo – stratégia pre Rakúsko**⁷³ sa zaoberá otázkou, ako môže spoločnosť využívať prírodné zdroje trvalo udržateľným a zodpovedným spôsobom. Poskytuje akčný plán, ktorého cieľom je uľahčiť založenie biohospodárstva v Rakúsku a pokročiť v dekarbonizácii hospodárskeho systému. Má podporovať plnenie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ako aj rakúskeho cieľa znižovania emisií skleníkových plynov – oboje do roku 2030.

V roku 2012 bolo Rakúsko medzi prvými krajinami, ktoré vypracovali komplexný akčný plán na implementáciu svojej **Stratégie prispôsobenia sa zmene klímy**⁷⁴. Samotná stratégia bola vypracovaná v roku 2016 a prijatá ministerskou radou v roku 2017.

Po konzultačnom procese, ktorý zahŕňal spolkové krajiny Rakúska, ministerská rada prijala **Stratégiu trvalo udržateľného rozvoja**⁷⁵, založenú okrem iného na cieľoch a zásadách Európskej stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ SDS – a opäť s odkazom na Agendu 2030.

V roku 2021 prijalo Federálne ministerstvo poľnohospodárstva, lesníctva, regiónov a vodného hospodárstva **Koncepciu regionálneho rozvoja do roku 2030**⁷⁶, ktorá by mala riadiť regionálny rozvoj do roku 2030.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

vláda, respektíve jednotliví ministri, predovšetkým úrad vlády (Ciele udržateľného rozvoja/Agenda 2030), Ministerstvo pre klimatickú akciu, životné prostredie, mobilitu, inovácie a technológie (Národný energetický a klimatický plán, Stratégia udržateľného rozvoja), Federálne ministerstvo, poľnohospodárstva, lesov, regiónov a vodného manažmentu (Koncept regionálneho rozvoja 2030).

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Indikátory závisia od jednotlivých stratégií.

Úloha parlamentu v tomto procese

Vo všeobecnosti parlament nezohráva formálnu úlohu v príprave a schvaľovaní strategických dokumentov. Niektoré hodnotiace správy sú predkladané parlamentu. V roku 2020 parlament vládu požiadal o pravidelné informovanie ohľadom implementácie cieľov udržateľného rozvoja a o zapojenie parlamentu do implementácie agendy 2030.

⁷³ Bioeconomy. A Strategy for Austria. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.bmbwf.gv.at/en/Topics/Research/Research-in-Austria/Strategic-focus-and-advisory-bodies/Strategies/Bioeconomy-Strategy.html>

⁷⁴ Die österreichische Strategie zur Anpassung an den Klimawandel. Dostupné na internete (v nemčine):

https://www.bmk.gv.at/themen/klima_umwelt/klimaschutz/anpassungsstrategie/publikationen/oe_strategie.html

⁷⁵ Österreichische Strategie Nachhaltige Entwicklung (ÖSTRAT). Dostupné na internete (v nemčine):

https://www.bmk.gv.at/themen/klima_umwelt/nachhaltigkeit/strategien/oestrat.html

⁷⁶ Österreichisches Raumentwicklungskonzept ÖREK 2030 – Raum für Wandel. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.oerek2030.at/>

RUMUNSKO

Prijaté strategické dokumenty

Rumunská **stratégia udržateľného rozvoja do roku 2030** bola prijatá v roku 2018

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

vláda, **oddelenie udržateľného rozvoja na úrade vlády**, ktoré má na starosti implementáciu agendy 2030 a stratégie EÚ ohľadom udržateľného rozvoja

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Rada pre udržateľný rozvoj schválila nový set indikátorov národného udržateľného rozvoja pozostávajúci spolu z 243 indikátorov. Podrobnejšie informácie sú dostupné online (v rumunčine) na: <http://agregator.romania-durabila.gov.ro/indicatori.html>.

Úloha parlamentu v tomto procese

Vláda informuje parlament o plnení cieľov udržateľného rozvoja

SLOVINSKO

Prijaté strategické dokumenty

V súčasnosti ešte väčšina strategických rozvojových dokumentov Slovenskej republiky na obdobie po roku 2030 nie je vypracovaná. Prijaté sú nasledujúce dokumenty:

- 1) Integrovaný **Národný energetický a klimatický plán Slovenskej republiky (NECP)**⁷⁷ na obdobie do roku 2030 (s výhľadom do roku 2040), v ktorom sa stanovujú ciele, politiky a opatrenia týkajúce sa piatich rozmerov energetickej únie:
 1. dekarbonizácia (emisie skleníkových plynov a OZE),
 2. energetická účinnosť,
 3. energetická bezpečnosť,
 4. vnútorný trh a
 5. výskum, inovácie a konkurencieschopnosť.
- 2) **Dlhodobá stratégia energetickej obnovy budov do roku 2050.**⁷⁸
- 3) Vláda Slovenskej republiky pripravila návrh uznesenia o **Slovenskej dlhodobej klimatickej stratégii 2050 (ReDPS50)**⁷⁹, ktorý Národné zhromaždenie Slovenskej republiky prijalo na svojom zasadnutí 13. júla 2021. Slovensko si v stratégii stanovilo cieľ nulových emisií alebo klimatickej neutrality do roku 2050.

⁷⁷ Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije NEPN. Dostupné na internete (v slovenskom jazyku): <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MzI/NEPN-graficni-prikaz.pdf>

⁷⁸ Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050. Dostupné na internete (v slovenskom jazyku): https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf

⁷⁹ Resolúcia o Dolgoročni podnebni strategii Slovenije do leta 2050 (ReDPS50). Dostupné na internete (v slovenskom jazyku): <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2021-01-2552?sop=2021-01-2552>

4) **Slovinská rozvojová stratégia do roku 2030 (Stratégia 2030) a Agenda 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj (Agenda 2030)**⁸⁰.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Vláda má zodpovednosť za smerovanie, koordináciu a implementáciu národných politík. Prípravu strategických dokumentov má na starosti relevantné ministerstvo, typicky so zapojením aj mimovládnych organizácií a expertov.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Hodnotenie je na starosti ministerstva, ktoré stratégiu pripravilo.

Úloha parlamentu v tomto procese

Parlament schvaľuje niektoré stratégie.

SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO

Prijaté strategické dokumenty

V niekoľkých tematických oblastiach existujú dokumenty, ktoré obsahujú politiky, siahajúce až do obdobia 2040 – 2050:

- Ministerstvo životného prostredia, výživy a vidieka: **Zelená budúcnosť: náš 25-ročný plán na zlepšenie životného prostredia**⁸¹, zverejnené 11. januára 2018;
- Ministerstvo životného prostredia, výživy a vidieka: **Náš odpad, naše zdroje: stratégia pre Anglicko**⁸², zverejnená v decembri 2018;
- Ministerstvo životného prostredia, výživy a vidieka: **Konzultácie o environmentálnych cieľoch**⁸³, zverejnené 16. marca 2022 (politiky a návrhy z tohto dokumentu sa môžu zmeniť, keď budú stanovené konečné ciele).
- Ministerstvo dopravy: **Cesta k nule**⁸⁴, 9. júla 2018
- Národné diaľnice: **Sieť čistých diaľnic: náš plán 2030/2040/2050**⁸⁵, publikované v roku 2021
- Ministerstvo pre obchodnú, energetickú a priemyselnú stratégiu: **Britská stratégia energetickej bezpečnosti**⁸⁶, aktualizované 7. apríla 2022.

⁸⁰ Strategija razvoja Slovenije 2030. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku):

https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

⁸¹ A Green Future: Our 25 Year Plan to Improve the Environment. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.gov.uk/government/publications/25-year-environment-plan>

⁸² Our waste, our resources: a strategy for England. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.gov.uk/government/publications/resources-and-waste-strategy-for-england>

⁸³ Consultation on environmental targets. Dostupné na internete (v angličtine):

[https://consult.defra.gov.uk/natural-environment-policy/consultation-on-environmental-targets/#:~:text=The%20Environment%20Act%202021%20requires,5\)%20and%20species%20abundance](https://consult.defra.gov.uk/natural-environment-policy/consultation-on-environmental-targets/#:~:text=The%20Environment%20Act%202021%20requires,5)%20and%20species%20abundance)

⁸⁴ The Road to Zero. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.gov.uk/government/publications/reducing-emissions-from-road-transport-road-to-zero-strategy>

⁸⁵ Net zero highways: Our 2030/ 2040/ 2050 plan. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://nationalhighways.co.uk/netzerohighways/>

⁸⁶ British energy security strategy. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.gov.uk/government/publications/british-energy-security-strategy/british-energy-security-strategy>

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Hlavnú zodpovednosť má vláda najmä ministerstvo životného prostredia, spravy a vidieckych záležitostí, spolu s ministerstvom obchodu, energetiky a priemyselnej stratégie. Nezávislým orgánom vytvoreným na základe zákona je **Komisia pre klimatickú zmenu**,⁸⁷ ktorá radí vláde ohľadom plnenia emisných cieľov a predkladá správy parlamentu v oblasti redukcie skleníkových plynov a prípravy na dopady klimatickej zmeny.⁸⁸

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Je na vláde, akým spôsobom bude vyhodnocovať prijaté stratégie. Napríklad v prípade dokumentu Zelená budúcnosť: náš 25-ročný plán na zlepšenie životného prostredia, využíva set indikátorov, dostupných (v angličtine) na stránke: <https://oifdata.defra.gov.uk/>

Podobne tak aj Komisia pre klimatickú zmenu vo svojich správach využíva sady rozličných údajov, pre jednotlivé oblasti: <https://www.theccc.org.uk/publication/ccc-monitoring-framework/#introduction>

Úloha parlamentu

Parlament nemá formálnu úlohu v procese prípravy stratégií., vláda však predkladá parlamentu každoročne správu týkajúcu sa stratégie „Zelená budúcnosť.“ Zmeny v tomto dokumente musí schváliť parlament.

ŠPANIELSKO

Prijaté strategické dokumenty

V máji 2021 španielsky premiér predstavil „**Španielsko 2050: Základy a návrhy dlhodobej národnej stratégie**“⁸⁹. Španielsko 2050 sleduje dva ciele: (1) zlepšiť chápanie sociálnych, ekonomických a environmentálnych výziev a príležitostí, ktorým bude Španielsko čeliť v nasledujúcich desaťročiach; a (2) prostredníctvom diskusie viacerých zainteresovaných strán vytvoriť spoločnú víziu krajiny, ktorou sa má v budúcnosti stať, aby bolo možné stanoviť priority, koordinovať úsilie a zaručiť prosperitu a blahobyt občanov v nadchádzajúcich desaťročiach.

Celkovo sto vedcov, ekonómov, geografov, historikov, inžinierov, právnikov, politológov, psychológov a sociológov pod koordináciou Španielskeho úradu pre prognózu a stratégiu vnieslo do tohto projektu svoje odborné znalosti, pričom skúmali empirické dôkazy a využívali ich na objasnenie hlavných výziev Španielska – súčasných aj budúcich. Výsledkom tohto

⁸⁷ <https://www.theccc.org.uk/>

⁸⁸ Príkladom môže byť správa pre parlament z roku 2022 (v angličtine): <https://www.theccc.org.uk/publication/2022-progress-report-to-parliament/>

⁸⁹ Spain 2050: Fundamentals and proposals for a Long-Term National Strategy. Dostupné na internete (v angličtine): <https://futuros.gob.es/en/our-work/spain-2050#documento>

spoločného úsilia bolo Španielsko 2050: Základy a návrhy dlhodobej národnej stratégie, ktorá poskytuje:

- analýzu deviatich hlavných výziev, ktoré bude musieť Španielsko prekonať do polovice storočia, aby sa dostalo na úroveň najvyspelejších krajín Európy;
- 200 politických opatrení na dosiahnutie tohto cieľa; a
- panel 50 kvantitatívnych cieľov a ukazovateľov na navrhovanie smerov činnosti, prijímanie konkrétnych opatrení a monitorovanie pokroku v nasledujúcich rokoch.

Treba tiež poznamenať, že Španielsko zverejnilo ďalšie stratégie viac sektorového charakteru, napríklad: **Dlhodobú stratégiu dekarbonizácie do roku 2050 (dlhodobá stratégia pre moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne španielske hospodárstvo v roku 2050)**⁹⁰. Ministerstvo sociálnych vecí a Agendy 2030 schválilo **Stratégiu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030**⁹¹. Podobne Ministerstvo pre ekologickú transformáciu a demografickú výzvu vydalo **Národnú stratégiu pre demografickú výzvu**⁹². Napokon to isté ministerstvo zverejnilo **Integrovaný národný plán pre energetiku a klímu na roky 2021 – 2030**⁹³.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Španielsky **Národný úrad pre prognózu a stratégiu riadil** prípravu stratégie Španielsko 2050, no tím bol zostavený z akademikov španielskych a zahraničných univerzít, mimovládnych organizácií, relevantných štátnych inštitúcií, Európskej komisie či organizácie OECD. Národný úrad pre prognózu a stratégiu spadá pod úrad vlády a zodpovedá sa priamo predsedovi vlády. Má aj vlastné analytické/výskumné oddelenie.⁹⁴ Podľa zákona je jeho náplňou práce najmä „metodologická analýza a smerovanie informácií o výzvach, príležitostiach a multisektorových trendoch v krajine, čo umožňuje rozvoj anticipačných národných stratégií a dlhodobých prognóz“.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Národný úrad pre prognózu a stratégiu spustil interaktívny projekt „národný kompas“⁹⁵, ktorý obsahuje 50 ekonomických, sociálnych a environmentálnych indikátorov, ktoré merajú štrukturálny rozvoj krajiny.

Úloha parlamentu

Španielsky parlament sa nepodieľal na príprave a schvaľovaní stratégie Španielsko 2050, vláda nemusí predkladať správy o plnení cieľov.

⁹⁰ Estrategia a largo plazo para una economía española moderna, competitiva y climáticamente neutra en 2050. Dostupné na internete (v španielčine): https://www.miteco.gob.es/es/prensa/documentoelp_tcm30-516109.pdf

⁹¹ Sustainable development strategy 2030. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.mdsocialesa2030.gob.es/agenda2030/documentos/eds-eng-acce.pdf>

⁹² Estrategia Nacional frente al Reto Demográfico. Dostupné na internete (v španielčine):

http://www.mptfp.es/en/porta/reto_demografico/Estrategia_Nacional.html

⁹³ Plan nacional integrado de energía y clima 2021-2030. Dostupné na internete (v španielčine):

https://www.miteco.gob.es/images/es/pniecconpleto_tcm30-508410.pdf

⁹⁴ Jeho fungovanie je upravené aj legislatívne (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2022/BOE-A-2022-12799-consolidado.pdf>

⁹⁵ Dostupný aj v angličtine: <https://futuros.gob.es/en/our-work/country-compass/since-1980>

ŠVAJČIARSKO

Prijaté dlhodobé strategické dokumenty

- **Energetická stratégia 2050⁹⁶**

Vypracúva ju Spolková rada (vláda) od roku 2011. Jej cieľom je najmä rozvoj energetickej efektívnosti a nezávislosti a vymanenie sa z jadrovej energetiky. Na implementáciu tejto stratégie Spolková rada navrhla nový energetický zákon. Parlament upravil zákon Spolkovej rady a ľudia ho v hlasovaní prijali.

- **Dlhodobá klimatická stratégia do roku 2050⁹⁷**

Prijatá Spolkovou radou v roku 2021 na implementáciu parížskej klimatickej dohody.

- **Stratégia trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030⁹⁸**

Vypracovala ho Spolková rada v rámci implementácie Agendy OSN 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

vláda (federálna rada), ktorá je zodpovedná za využitie sociálnych, technických a ekonomických zmien v prospech Švajčiarska a za minimalizovanie rizík

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Indikátory stanovujú jednotlivé agentúry, štatistický úrad a vláda, ktorá pripravuje správy o implementácii Agendy 2030. Implementáciu Energetickej stratégie 2050 sleduje Švajčiarsky federálny úrad pre energiu, ktorý vytvoril monitorovací systém⁹⁹ a každý rok vydáva monitorovaciu správu.¹⁰⁰

Federálny štatistický úrad vytvoril systém indikátorov MONET2030,¹⁰¹ ktorý sleduje dosahovanie cieľov definovaných v agende 2030.

Úloha parlamentu

Vláda predkladá parlamentu každoročnú správu o plnení cieľov napríklad v prípade agendy 2030. Okrem toho, parlament ovplyvňuje finálnu podobu niektorých dlhodobých stratégií: parlament odmietol niektoré nástroje navrhnuté vládou v kontexte Energetickej stratégie 2050 a pripravil vlastný protinávrh týkajúci sa ochrany ľadovcov.

⁹⁶ Energy Strategy 2050. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.bfe.admin.ch/bfe/en/home/policy/energy-strategy-2050.html>

⁹⁷ Long-term climate strategy to 2050. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.bafu.admin.ch/bafu/en/home/topics/climate/info-specialists/emission-reduction/reduction-targets/2050-target/climate-strategy-2050.html>

⁹⁸ 2030 Sustainable Development Strategy. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.are.admin.ch/are/en/home/sustainable-development/strategy/sds.html>

⁹⁹ <https://www.bfe.admin.ch/bfe/en/home/supply/statistics-and-geodata/monitoring-energy-strategy-2050.html>

¹⁰⁰ <https://www.bfe.admin.ch/bfe/en/home/versorgung/statistik-und-geodaten/monitoring-energiestrategie-2050.exturl.html/aHR0cHM6Ly9wdWJkYi5iZmUuYWRTaW4uY2gvZW4vcHVibGljYX/Rpb24vZG93bmxvYWQvMTA3NzM=.html>

¹⁰¹ <https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home/statistics/sustainable-development/monet-2030.html>

ŠVÉDSKO

Prijaté strategické dokumenty

Švédska vláda vypracovala niekoľko dlhodobých stratégií týkajúcich sa rôznych otázok. Väčšina súčasných dlhodobých stratégií nepresahuje rok 2030 a viaceré sa týkajú skôr konkrétnych tém, než aby boli prierezové.

V medzisektorových otázkach, kde je dôležitá dlhodobá politická stabilita, ako je obrana, energetika, klíma a dôchodkový systém, je základom pre tvorbu politiky politická prax uzatvárať široké parlamentné dohody. Potvrdzujú to nasledujúce príklady:

- Medzisektorová dlhodobá stratégia, ktorá v súčasnosti zahŕňa časovo ohraničené ciele pre Švédsko po roku 2030 – „**Rámec klimatickej politiky**”¹⁰². Rámec zahŕňa klimatické ciele na roky 2030, 2040 a 2045.
- „**Švédske environmentálne ciele**”¹⁰³ sú hlavným princípom švédskej environmentálnej politiky a definujú prostredie, ku ktorému by mala smerovať švédska politika. Systém environmentálnych cieľov je založený na celkovom globálnom ciele, ktorý bol konkretizovaný do 16 cieľov kvality životného prostredia a niekoľkých dočasných cieľov v oblastiach odpadu, biodiverzity, nebezpečných látok, trvalo udržateľného rozvoja miest, znečistenia ovzdušia a klímy. Ciele kvality životného prostredia a priebežné ciele v súčasnosti platia do roku 2030.
- Ďalším príkladom medzisektorovej dlhodobej stratégie je „**Rámec fiškálnej politiky**”¹⁰⁴. Fiškálny rámec obsahuje množstvo cieľov a princípov, ktorých cieľom je najmä zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť a transparentnosť fiškálnej politiky. Niektoré prvky rámca sú upravené legislatívou, zatiaľ čo iné sú výsledkom praktík vyvinutých od fiškálnej krízy na začiatku 90. rokov 20. storočia.

Inštitúcie zodpovedné za prípravu a implementáciu dlhodobých stratégií

Príprava a schvaľovanie stratégií je typicky zodpovednosťou vlády, hoci ich príprava často zahŕňa aj predstaviteľov zamestnávateľov, obcí, regiónov a mimovládnych organizácií.

Indikátory hodnotenia strategických cieľov

Na zhodnotenie pokroku v oblasti životného prostredia a klímy sa využíva približne 80 indikátorov, niektoré na základe odberu vzoriek, štatistík, prieskumov. Tieto údaje väčšinou zbiera **Agentúra na ochranu životného prostredia**, ale osobitné agentúry existujú aj klimatickú politiku s cieľom nezávisle hodnotiť či vládne politiky vedú k dosahovaniu stanovených cieľov.

Úloha parlamentu

Parlament má predovšetkým kontrolnú úlohu, od vlády si môže vyžiadať požadované informácie, alebo ich diskutovať vo výbore.

¹⁰² Sweden's Climate Act and Climate Policy Framework. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.naturvardsverket.se/en/topics/climate-transition/sveriges-klimatarbete/swedens-climate-act-and-climate-policy-framework/>

¹⁰³ Environmental objectives. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.naturvardsverket.se/en/environmental-work/environmental-objectives/>

¹⁰⁴ Ramverket för finanspolitiken. Dostupné na internete (vo švédskom jazyku):

<https://www.fpr.se/styrdokument/ramverketforfinanspolitiken.4.e5a220c16e7fec78e6b3c7c.html>

4. Záver

a) Stratégie rozvoja do roku 2050 a úloha parlamentu pri ich príprave a kontrole

Len niektoré z európskych krajín majú vypracované strategické dokumenty, ktoré siahajú za rok 2030. Ak aj existujú, tak sa zvyčajne zameriavajú len na jednu z oblastí budúceho rozvoja. Najčastejšie sa dlhodobé stratégie týkajú oblasti boja s klimatickými zmenami, čo vyplýva aj z povinnosti plnenia medzinárodných záväzkov (Parížska dohoda a právne záväzky EÚ). Väčšina štátov má prijatú aj strednodobú stratégiu v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, respektíve plnenia cieľov Agendy 2030. Zo sledovaných štátov má prijatú dlhodobú všeobecnú rozvojovú stratégiu len Španielsko – Španielsko 2050: Základy a návrhy dlhodobej národnej stratégie a podobné stratégie sa v súčasnosti pripravujú v Litve – Litva 2050 a v Poľsku – Národná koncepcia rozvoja do roku 2050.

Úloha parlamentu je vo väčšine krajín limitovaná, v niektorých štátoch vláda predkladá plénu alebo príslušnému výboru správy k jednotlivým stratégiám. V tomto ohľade však existuje aj niekoľko výnimiek, kde parlament zohráva významnejšiu úlohu pri príprave, schvaľovaní, respektíve kontrole plnenia niektorých rozvojových stratégií:

- v Estónsku predkladá minister životného prostredia každoročne ústnu správu parlamentu o plnení cieľov stratégie Estónsko 2035,
- vo Fínsku majú relevantné výbory parlamentu zastúpenie v Národnej komisii pre udržateľný rozvoj,
- vo Francúzsku bol parlament konzultovaný pri príprave cestnej mapy pre Agendu 2030,
- v Holandsku je parlament zapojený do prípravy strategických dokumentov,
- v Lotyšsku v rámci parlamentu funguje výbor pre udržateľný rozvoj,
- v Nemecku federálna vláda pravidelne predkladá správy parlamentu (v oblasti udržateľného rozvoja aj Poradnej rade parlamentu pre udržateľný rozvoj) ohľadom plánov a plnenia dlhodobých cieľov
- v Rakúsku parlament požiadal vládu o pravidelné informovanie ohľadom implementácie cieľov udržateľného rozvoja a o zapojenie parlamentu do implementácie Agendy 2030.

Viacero štátov uviedlo, že parlament sa určitým spôsobom podieľa na príprave a schvaľovaní stratégií – Francúzsko, Holandsko, Litva, Lotyšsko, Nemecko, Slovinsko a Švajčiarsko. Iné štáty zasa uviedli, že parlament sa podieľa na hodnotení plnenia cieľov, vyplývajúcich z niektorých konkrétnych stratégií – Fínsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko.

b) Inštitúcie nadrezortného charakteru, s misiou presahujúcou jedno volebné obdobie

V exaktnom zmysle požiadavky sme nenašli inštitúciu, ktorá by mala na starosti prípravu a implementáciu strategických dokumentov a zároveň by bola plne politicky nezávislá od vlády či volených politikov v širšom zmysle. Na druhej strane však existuje v rámci jednotlivých

krajín niekoľko inštitúcií, ktoré majú aspoň niektoré prvky nadrezortného charakteru, respektíve nie sú priamo závislé od vlády a majú skôr odborný charakter. Príkladmi môžu byť:

- estónska Strategická jednotka úradu vlády,
- fínska Národná komisia pre udržateľný rozvoj,
- francúzsky Splnomocnenec pre udržateľný rozvoj,
- lotyšské Medzi-rezortné koordinačné centrum,
- nemecký Výbor štátnych tajomníkov a Rada pre udržateľný rozvoj
- rumunské Oddelenie udržateľného rozvoja na úrade vlády,
- britská Komisia pre klimatickú zmenu,
- španielsky Národný úrad pre prognózu a stratégiu.

Asi najzaujímavejším príkladom je lotyšské **Medzirezortné koordinačné centrum**, ktoré má na starosti národný rozvojový plán Lotyšska, je zodpovedné za prípravu a monitoring strategických dokumentov, dohliada tiež na celý proces plánovania na ústrednej úrovni, pripravuje zmeny a poskytuje konzultácie ministerstvám. Spadá však pod predsedu vlády, preto jeho politická nezávislosť je v dlhodobom horizonte otáznna.

Druhým zaujímavým príkladom je španielsky **Národný úrad pre prognózu a stratégiu**, ktorý riadil prípravu stratégie Španielsko 2050. Má aj vlastné analytické/výskumné oddelenie. Podľa zákona je jeho náplňou práce najmä „metodologická analýza a smerovanie informácií o výzvach, príležitostiach a multisektorových trendoch v krajine, čo umožňuje rozvoj anticipačných národných stratégií a dlhodobých prognóz“. No podobne ako v prípade Lotyšska, aj tento úrad spadá pod úrad vlády, respektíve predsedu vlády.

Príkladom medzirezortnej koordinácie v oblasti implementácie stratégie udržateľnosti v Nemecku je **Výbor štátnych tajomníkov**, ktorý je zodpovedný za implementáciu princípov trvalej udržateľnosti. Stretáva sa štyrikrát do roka, za účasti štátnych tajomníkov zo všetkých federálnych ministerstiev. Stretnutí sa zúčastňujú aj predseda **Poradnej rady parlamentu pre udržateľný rozvoj** (čo je príkladom zainteresovania parlamentu do plnenia cieľov udržateľného rozvoja) a zástupca nemeckej (národnej) rady pre udržateľný rozvoj. Výbor publikuje pravidelné správy.

Štáty, ktoré uviedli, že pripravujú, alebo už majú dlhodobú rozvojovú národnú stratégiu, využívajú pri jej príprave široké spektrum názorov a rád rôznych odborníkov, ale aj verejnosti. Španielsko uviedlo, že celkovo okolo sto vedcov, ekonómov, geografov, historikov, inžinierov, právnikov, politológov, psychológov a sociológov pod koordináciou Španielskeho úradu pre prognózu a stratégiu vnieslo do tohto projektu svoje odborné znalosti, pričom skúmali empirické dôkazy a využívali ich na objasnenie hlavných výziev Španielska – súčasných aj budúcich. Príkladom zainteresovania širokej verejnosti do tohto procesu môže byť Poľsko, ktoré zhromažďuje názory obyvateľov prostredníctvom prieskumu. Organizujú sa tiež verejné vypočutia (zatiaľ ich bolo 5) na dôležité témy týkajúce sa rozvoja Poľska. Švédsko uviedlo, že

pri príprave strategických rozvojových dokumentov využíva princíp širokej parlamentnej dohody.

c) Inštitúcia s dostatočnou autoritou, ktorá by sa zaoberala vzťahom medzi rastom HDP, kvalitou života a prírodným kapitálom

V Holandsku sa pri hodnotení strategických dokumentov berú sa do úvahy (aj) ciele trvalo udržateľného rozvoja. Holandsko používa na zhodnotenie celkového rozvoja krajiny širokú škálu faktorov v rámci „brede welvaart“ (voľne preložená ako „široká prosperita“ prípadne prosperita krajiny), ktorý berie do úvahy aj udržateľný rozvoj a politiky týkajúce sa klímy.

d) Ako sa vyhodnocuje dosahovanie strategických cieľov a aké indikátory sa pritom využívajú

Existuje extrémne rozdielny systém vyhodnocovania strategických dokumentov a používaných indikátorov v jednotlivých členských štátoch. Závisí to jednak od konkrétnej stratégie ale aj od prístupu vlády. Niekde hodnotenie, či meranie plnenia cieľov majú na starosti nezávislé či autonómne inštitúcie. Za príklady komplexnejšieho hodnotenia môžu byť označené:

- Francúzsko – 98 indikátorov pripravených Národnou radou pre štatistické informácie
- Lotyšsko – využíva 7 strategických ukazovateľov: prirodzený prírastok obyvateľstva, koeficient GINI, HDP na obyvateľa, ekologická stopa, index ľudského rozvoja, index globálnej konkurencieschopnosti, rozptyl regionálneho HDP na obyvateľa.
- Nemecko – 75 cieľov a indikátorov v 39 rôznych oblastiach, ako sú miera chudoby, výživa, celkové zdravie, kvalita vládnutia, mier a bezpečnosť; v roku 2021 boli pridané ďalšie oblasti ako sú: globálna pandémia, ženy vo vedúcich pozíciách v štátnej službe, podiel otcov na rodičovskom príspevku, pokrytie širokopásmovým internetom, dostupnosť kultúrneho dedičstva, globálna ochrana pôdy
- Španielsko – využíva „národný kompas“, ktorý obsahuje 50 ekonomických, sociálnych a environmentálnych indikátorov

Pri hodnotení plnenia cieľov stratégií v oblasti zmeny klímy a environmentálneho rozvoja sa, samozrejme, využívajú ukazovatele, ako je množstvo emisií skleníkových plynov, podiel obnoviteľných zdrojov energie a iné ukazovatele znečistenia prostredia a environmentálneho stavu krajiny.

5. Použité zdroje

Interná databáza Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD). Požiadavka č. 5231 „*Príprava a hodnotenie dlhodobých strategických dokumentov*“ (Preparation and evaluation of long-term strategic documents): <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about> (uzavretá databáza)

2020 climate and environmental protection action plan. Dostupné na internete (v angličtine): https://2015-2019.kormany.hu/download/5/07/c1000/Climate%20and%20environmental%20protection%20action%20plan_EN.pdf

2030 Sustainable Development Strategy. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.are.admin.ch/are/en/home/sustainable-development/strategy/sds.html>

A Green Future: Our 25 Year Plan to Improve the Environment. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.gov.uk/government/publications/25-year-environment-plan>

Bioeconomy. A Strategy for Austria. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.bmbwf.gv.at/en/Topics/Research/Research-in-Austria/Strategic-focus-and-advisory-bodies/Strategies/Bioeconomy-Strategy.html>

British energy security strategy. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.gov.uk/government/publications/british-energy-security-strategy/british-energy-security-strategy>

Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije NEPN. Dostupné na internete (v slovinskem jazyku): <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MzI/NEPN-graficni-prikaz.pdf>

Climate Action Plan 2050 (EN). Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.bmuv.de/en/publication/climate-action-plan-2050-en>

Climate Change Act. Dostupné na internete (v angličtine): <https://ym.fi/en/the-reform-of-the-climate-change-act>

Consultation on environmental targets. Dostupné na internete (v angličtine): [https://consult.defra.gov.uk/natural-environment-policy/consultation-on-environmental-targets/#:~:text=The%20Environment%20Act%202021%20requires,5\)%20and%20species%20abundance](https://consult.defra.gov.uk/natural-environment-policy/consultation-on-environmental-targets/#:~:text=The%20Environment%20Act%202021%20requires,5)%20and%20species%20abundance)

Das Energiekonzept 2050. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/997532/778196/8c6acc2c59597103d1ff9a437acf27bd/infografik-energie-textversion-data.pdf>

Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7b19ac40b1c011ec8d9390588bf2de65>

Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptių ir teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/38685690b13011eab9d9cd0c85e0b745>

Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a3b8f760ea5711e4a4809231b4b55019>

Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/abae1620db3311eb9f09e7df20500045>

Dėl Valstybės pažangos strategijos "Lietuvos pažangos strategija "Lietuva 2030" patvirtinimo. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>

Die österreichische Strategie zur Anpassung an den Klimawandel. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.bmk.gv.at/themen/klima_umwelt/klimaschutz/anpassungsstrategie/publikationen/oe_strategie.html

Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050. Dostupné na internete (v slovinskem jazyku): https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dseps/dseps_2050_final.pdf

Energy Strategy 2050. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.bfe.admin.ch/bfe/en/home/policy/energy-strategy-2050.html>

ENERGIEEFFIZIENZSTRATEGIE 2050. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Publikationen/Energie/energieeffizienzstrategie-2050.pdf?__blob=publicationFile&v=12

Environmental objectives. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.naturvardsverket.se/en/environmental-work/environmental-objectives/>

Envirostratégia 2030. Dostupné na internete: https://www.minzp.sk/files/iep/publikacia_zelensie-slovensko-sj_web.pdf

Estrategia a largo plazo para una economía española moderna, competitiva y climáticamente neutra en 2050. Dostupné na internete (v španielčine): https://www.miteco.gob.es/es/prensa/documentoelp_tcm30-516109.pdf

Estrategia Nacional frente al Reto Demográfico. Dostupné na internete (v španielčine): http://www.mptfp.es/en/portal/reto_demografico/Estrategia_Nacional.html

Finland's long-term low greenhouse gas emission development strategy. Dostupné na internete (v angličtine): https://unfccc.int/sites/default/files/resource/LTS_Finland_Oct2020.pdf

France's road map for the 2030 agenda. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.agenda-2030.fr/IMG/pdf/synthese-feuille-de-route-english-version.pdf>

German Sustainable Development Strategy. Update 2021. <https://www.bundesregierung.de/resource/blob/974430/1940716/1c63c8739d10011eb116fda1aecb61ca/german-sustainable-development-strategy-en-data.pdf?download=1>

Germany's Sustainable Development Strategy. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.bundesregierung.de/breg-en/issues/sustainability/germany-s-sustainable-development-strategy-354566#:~:text=The%20Federal%20Government%20passed%20a,been%20specified%20for%20this%20purpose>

HYDROGEN STRATEGY OF THE REPUBLIC OF CROATIA UNTIL 2050. Dostupné na internete (v angličtine): <https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Croatian%20Hydrogen%20Strategy%20ENG%20FIN%2022%208.pdf>

Integrated National Energy and Climate Plan for the Republic of Croatia for the period 2021-2030. Dostupné na internete (v angličtine): https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/NECP_Croatia_eng.pdf

Integrierter nationaler Energie- und Klimaplan für Österreich. Dostupné na internete (v nemčine):
https://www.bmk.gv.at/dam/jcr:032d507a-b7fe-4cef-865e-a408c2f0e356/Oe_nat_Energie_Klimaplan.pdf

Kamerbrief over contouren Nationaal plan energiesysteem – prvý návrh stratégie. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/06/10/contouren-nationaal-plan-energiesysteem>

Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí. Dostupné na internete:
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21703/1>

Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):
<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):
<https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu>

Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas. Dostupné na internete (v litovskom jazyku): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/90386d20bab711ea9a12d0dada3ca61b/asr>

Long-term climate strategy to 2050. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://www.bafu.admin.ch/bafu/en/home/topics/climate/info-specialists/emission-reduction/reduction-targets/2050-target/climate-strategy-2050.html>

Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050. Dostupné na internete (v estónskom jazyku):
<https://envir.ee/media/909/download>

Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií. Dostupné na internete:
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21958/1>

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Dostupné na internete:
<https://www.mirri.gov.sk/index.html>

Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija. Dostupné na internete (v litovskom jazyku):
https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Nacionaline%20energetines%20nepriklausomybes%20strategija_2018_LT.pdf

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku): <https://hrvatska2030.hr/>

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030. Dostupné na internete: https://www.nro.vicepremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava_novej-strategie_rur-sr-do-roku-2030.pdf a https://www.nro.vicepremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava_novej-strategie_rur-sr-do-roku-2030.pdf

National Clean Development Strategy 2020-2050. Executive Summary. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/6/66/666/666e0310ef20606fba9f96f4fbf0d74bbaa1638e.pdf>

National Energy and Climate Plan. Dostupné na internete (v angličtine):
https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-08/hu_final_necp_main_en.pdf

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia. Dostupné na internete (v maďarčine):
https://nakfo.mbfisz.gov.hu/sites/default/files/files/N%C3%89S_Ogy%20%C3%A1ltal%20elfogadott.PDF

Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig. Dostupné na internete (v maďarčine):
<https://zoldbusz.hu/files/NE2030.pdf>

Net zero highways: Our 2030/ 2040/ 2050 plan. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://nationalhighways.co.uk/netzerohighways/>

Österreichische Strategie Nachhaltige Entwicklung (ÖSTRAT). Dostupné na internete (v nemčine):
https://www.bmk.gv.at/themen/klima_umwelt/nachhaltigkeit/strategien/oestrat.html

Österreichisches Raumentwicklungskonzept ÖREK 2030 – Raum für Wandel. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.oerek2030.at/>

Our waste, our resources: a strategy for England. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://www.gov.uk/government/publications/resources-and-waste-strategy-for-england>

Plan nacional integrado de energía y clima 2021-2030. Dostupné na internete (v španielčine):
https://www.miteco.gob.es/images/es/pniecconpleto_tcm30-508410.pdf

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):
<https://bip.mos.gov.pl/strategie-planu-programy/polityka-energetyczna-polski-do-2040-r/>

Polska Strategia Wodorowa do roku 2030. Dostupné na internete (v poľskom jazyku):
<https://www.gov.pl/web/klimat/polska-strategia-wodorowa-do-roku-2030>

Rada vlády pre Európsku zelenú dohodu. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/ezd/rada/>

Ramverket för finanspolitiken. Dostupné na internete (vo švédskom jazyku):
<https://www.fpr.se/styrdokument/ramverketforfinanspolitiken.4.e5a220c16e7fec78e6b3c7c.html>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 190-A/2017. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2017/12/23602/0005400073.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 108/2019. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2019/07/12400/0331603317.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 55/2018. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2018/05/08700/0183501880.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 53/2020. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2020/07/13300/0000200158.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 86/2020. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2020/10/19900/0003800059.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 98/2020. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2020/11/22200/0001200061.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 104/2020. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2020/11/22900/0000500014.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 68/2021. Dostupné na internete (v portugalčine):
<https://files.dre.pt/1s/2021/06/10800/0002300062.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 132/2021. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://files.dre.pt/1s/2021/09/17800/0001000046.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 6/2022. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://files.dre.pt/1s/2022/01/01700/0000200090.pdf>

Resolução do Conselho de Ministros n.º 107/2019. Dostupné na internete (v portugálčine):
<https://files.dre.pt/1s/2019/07/12300/0320803299.pdf>

Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50). Dostupné na internete (v slovinskem jazyku): <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2021-01-2552?sop=2021-01-2552>

Riigikogu otsus Kliimapolitiika põhialused aastani 2050. Dostupné na internete (v estónskom jazyku):
<https://www.valitsus.ee/media/336/download>

Spain 2050: Fundamentals and proposals for a Long-Term National Strategy. Dostupné na internete (v angličtine): <https://futuros.gob.es/en/our-work/spain-2050#documento>

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf>

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028. Dostupné na internete:
https://www.minedu.sk/data/files/11043_strategia-slovenskej-republiky-pre-mladez-na-roky-2021-2028.pdf
a https://www.nro.vicepremier.gov.sk/site/assets/files/1140/7075_vstupna-sprava_novej-strategie_rur-sr-do-roku-2030.pdf

Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie (2014 – 2020). Dostupné na internete: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/04/Strategicky_dokument_2014_2020_SK.pdf

Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030. Dostupné na internete:
https://www.mindop.sk/index/open_file.php?file=doprava/dopinfra/program/Dokumenty/fondyeu20142020/StrategickyPlan2030/Strategicky_plan_2030.pdf

Stratégie nationale à long terme en matière d'action climat « Vers la neutralité climatique en 2050 ». Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://gouvernement.lu/dam-assets/documents/actualites/2021/10-octobre/29-strategie-nationale-action-climat/Strategie-nationale-a-long-terme-en-matiere-d-action-climat-octobre-2021.pdf>

Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dostupné na internete (v poľskom jazyku):
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20170000260/O/M20170260.pdf>

Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku):
<https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/Strategija%20energetskeg%20razvoja%20RH%202030%20s%20pogledom%20na%202050.pdf>

Strategija niskougljičnog razvoja Hrvatske. Dostupné na internete (v chorvátskom a anglickom jazyku):
<https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-niskougljicnog-razvoja-hrvatske/1930>

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku): <https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-prilagodbe-klimatskim-promjenama-republike-hrvatske/8351>

Strategija razvoja Slovenije 2030. Dostupné na internete (v slovinskem jazyku): https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

Strategy of the National Commission on Sustainable Development 2022–2030 : A prosperous and globally responsible Finland that protects the carrying capacity of nature. Dostupné na internete (v angličtine): <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164157>

Sustainable development strategy 2030. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.mdsocialesa2030.gob.es/agenda2030/documentos/eds-eng-acce.pdf>

Sustainable Development Strategy of Latvia until 2030. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/LIAS_2030_en_1.pdf

Sweden's Climate Act and Climate Policy Framework. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.naturvardsverket.se/en/topics/climate-transition/sveriges-klimatarbete/swedens-climate-act-and-climate-policy-framework/>

The 2030 Agenda Roadmap of the Finnish National Commission on Sustainable Development. Dostupné na internete (v angličtine): <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164200>

The Road to Zero. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.gov.uk/government/publications/reducing-emissions-from-road-transport-road-to-zero-strategy>

Umsetzung der Agenda 2030. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/themen/nachhaltige-entwicklung-agenda-2030/implementierung.html>

Uznesenie vlády SR k Návrhu postupu vnútroštátnej implementácie Agendy 2030. Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/16704/1>

Všetky zdroje sú aktuálne ku dňu zverejnenia materiálu.